

**ULKOASIAINMINISTERIÖN
TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA
2009 - 2012**

**ULKOASIAINMINISTERIÖ
UTRIKESMINISTERIET**

SISÄLTÖ

1. Toimintaympäristön haasteet.....	3
2. Vaikuttavuus	5
2.1. Vaikutusvaltainen Suomi kansainvälisessä yhteisössä	5
2.2. Turvallisuutta luova kansainvälinen yhteisö	8
2.3. Oikeudenmukainen maailma	11
2.4. Menestyvä Suomi	14
2.5. Avoin ja palveleva ulkoministeriö	17
3. Toiminnallinen tuloksellisuus	19
3.1. Organisaation ja toiminnan ohjauksen kehittäminen	19
3.2. Ulkoasiainhallinnon tuottavuusohjelma	20
4. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	22
5. Suunnittelukauden määrärahat.....	24
5.1. Ulkoministeriön määrärahat suunnittelukaudella.....	24
5.2. Ulkoasiainhallinnon toimintamäärärahat (24.01.01)	25
5.3. Varsinainen kehitysyhteistyö (24.30.66).....	26
5.4. Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy:n) osakepääoman korottaminen (24.30.88)	27
5.5. Suomalaisien kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (24.99.21)	28
5.6. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (24.99.22)	30
5.7. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (24.99.66).....	31

- LIITTEET:
1. Ulkoasiainhallinnon suunnittelukauden 2009 - 2012 määrärahatarve
  2. Ulkoasiainhallinnon tuottavuusohjelman seuranta
  3. Ulkoasiainhallinnon investointihankkeet
  4. Ehdotus kehyspäätöstekstiksi

1. Toimintaympäristön haasteet

Ulkoministeriö arvioi toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ja niiden ministeriölle asettamia vaatimuksia jatkuvasti. Pidemmän aikavälin tulevaisuuskatsaus annettiin valtioneuvoston kanslialle viimeksi kesäkuussa 2006. Tässä toiminta- ja taloussuunnitelmassa keskitytään toimintaympäristön haasteisiin ja niiden vaikutuksiin ministeriön toimintaan ja voimavaroihin suunnittelukaudella 2009 - 2012. Ulko- ja turvallisuuspoliittista toimintaympäristöä tullaan tarkentamaan ja arvioimaan valtioneuvoston uuden turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteon yhteydessä, joka on määrä antaa eduskunnalle syksyllä 2008.

Globaali kehitys avaa yhteiskuntia ja markkinoita sekä tiivistää niiden välisiä yhteyksiä kaikilla tasoilla. Tiedon, ihmisten, pääomien ja yritysten liikkuminen maailmalla lisääntyy jatkuvasti. Poliittiset, taloudelliset, ympäristö- sekä sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät kietoutuvat yhteen. Globaalin toimintaympäristön muutokset lisäävät ulkoministeriön tarvetta kehittää johdonmukaisesti osaamistaan ja vastata muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin. Ministeriöltä edellytetään laaja-alaista yhteistyötä globaalilla, alueellisella sekä kansallisella tasolla. Muuttuneessa toimintaympäristössä tarve johdonmukaiseen, eri politiikka-alat kattavaan toimintaan on entisestään kasvanut.

Maailmankaupan kasvu kokonaisuudessaan lisää vaurautta ja hyvinvointia. Globaali talouskasvu on samalla johtanut ilmastonmuutoksen vauhdittumiseen, energian ja luonnonvarojen kysynnän kasvuun sekä keskeisten raaka-aineiden hintojen tuntuvaan kohoamiseen. Huomattava muutos Suomen lähialueilla on pohjoisten alueiden merkityksen korostuminen näiden prosessien seurauksena. Ilmastonmuutos, uusiutumattomien luonnonvarojen ehtyminen, niiden luonnontaloudellisesti kestävä hyödyntäminen ja elinympäristön vaurioituminen asettavat haasteita kestäväälle kehitykselle.

Laajan turvallisuuden näkökulma korostuu entisestään. Suomen ja suomalaisten turvallisuuteen vaikuttavat mm. lisääntynyt rikollisuus ja kansainvälinen terrorismi, taloudellinen epätasa-arvoisuus, maailmanlaajuiset terveysuhat ja ympäristökatastrofit sekä luonnononnettomuudet, kilpailu ehtyvistä luonnonvaroista, muut taloudelliset ja teknologiset riskitekijät, kuten äärimmäinen köyhyys, sekä ihmisoikeuksien loukkaukset. Konfliktit ovat erityisesti kehitysmaissa edelleen vakavia. Paineita kohdistuu konfliktien ennaltaehkäisemiseen, ratkaisemiseen ja jälkihoitoon. Myös siirtolaisuus- ja maahanmuuttokysymysten merkitys korostuu. Nopea ja laaja-alainen reagointi kriisitilanteissa edellyttää poliittista ja käytännön valmiuksia sekä humanitaarisia ja taloudellisia voimavaroja.

Globaalissa toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset nousevat esiin myös hallitusohjelmassa, joka korostaa Yhdistyneiden kansakuntien (YK) roolia monenkeskisen yhteistyön välineenä. YK-järjestelmän arvovallan ja toimintakyvyn vahvistaminen sekä tehokkuuden lisääminen ovat ulkoministeriön toiminnan prioriteetteja. Pirstaloituneessa globaalissa toimijakentässä korostuu myös vuonna 2005 käynnistetyn YK:n kokonaisvaltaisen reformin toimeenpanon tärkeys. Suomen YK:n turvallisuusneuvoston ehdokkuutta kaudelle 2013 - 2014 koskevan maailmanlaajuisen kampanjan kiivain vaihe ajoittuu suunnittelukaudelle 2009 - 2012. Vaali suoritetaan loppuvuonna 2012.

Euroopan unioni (EU) on Suomelle keskeisin kanava ulkopoliittisessa vaikuttamisessa ja tavoitteiden saavuttamisessa. EU:n uuden perussopimuksen voimaanastuminen tulee muuttamaan toimintaa yhteisen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alalla mukaan lukien unionin ulkopoliittiset toimijat. Sopimuksen ja sen toimeenpanon odotetaan uudistavan unionin toimintakykyä ja erityisesti tehostavan sen ulkoista toimintaa, mikä on myös kansallisten etujemme mukaista. Euroopan naapuruuspolitiikka (ENP) tarjoaa välineen yhteyksien kehittämiseen EU:n itäisten ja eteläisten naapurien kanssa.

Ulkoministeriön toiminta-alueina painottuvat Euroopan ohella lähialueet ja erityisesti Venäjä ja muu IVY-alue, Yhdysvallat sekä kehittyvät taloudet, kuten Kiina ja Intia, ja pitkäaikaisen kehitysyhteistyön kumppanimaat. EU:n, YK:n ja muiden kansainvälisten organisaatioiden ja valtioiden ohella kansalaisjärjestöjen, yritysten, median ja muiden ei-valtiollisten toimijoiden merkitys kansainvälisessä yhteistyössä lisääntyy. Valtiotoimijalta tämä edellyttää lisääntyvää yhteistyökykyä ja uudenlaisia kumppanuuksia.

Venäjän kansainvälinen asema on sidoksissa sen talouden kehitykseen ja sisäisten uudistusten etenemiseen. Poliittinen ja yhteiskunnallinen vakaus Venäjällä on kasvanut, mutta toimivaan kansalaisyhteiskuntaan ja oikeusvaltioon on vielä matkaa. Poliittisen järjestelmän autoritääristen piirteiden vahvistuminen ja Venäjän suurvalta-aseman korostaminen jatkunevat suunnittelukaudella. Venäjä ei palaa eristäytymisen eikä vastakainasettelun politiikkaan, vaan pyrkii valikoivasti kehittämään yhteyksiään maailmantalouteen ja kansainväliseen yhteisöön.

Euroopan ja Yhdysvaltojen keskeiset turvallisuuspäämäärät ovat samansuuntaiset ja taloudelliset intressit niiden välillä merkittävät. Transatlanttisten suhteiden kehittämisessä suunnittelukaudella painotetaan pitkän aikavälin tavoitteita, yhtenäisen EU-politiikan ja toiminnan merkitystä. Pohjois-Atlantin puolustusliitto (Nato) on keskeinen transatlanttisen ja samalla myös laajemman turvallisuuspoliittisen yhteistyön järjestö. Suomi seuraa Naton muutosprosessia ja kehitystä sekä osallistuu aktiivisesti rauhankumppanuusyhteistyöhön.

Maailmankauppa vapautuu asteittain ja taloudellinen keskinäisriippuvuus lisääntyy. Tuotantontekijät liikkuvat paljon aiempaa esteettömämmin, mutta rajasuojan madaltuessa sisäiset sääntelykeinot tulevat entistä merkittävimmiksi. Kaupan esteet saavat uusia muotoja. Kiristynvä kilpailu vienti- ja tuontimarkkinoilla edellyttää aktiivista vaikuttamista ulkoiseen toimintaympäristöön. Kaupan ja kansainvälisen talouden yhteys kehitykseen korostuu entisestään, samoin talouskehityksen ja sijoitusten ympäristövaikutukset. Kansainvälisen talouden pelisääntöjen hallitseminen ja niihin vaikuttaminen korostuu entisestään.

Suomen hyvinvointi perustuu yhä enemmän osaamisen, luovuuden ja innovaatioiden hyödyntämiseen. Suhteellisen pieni kotimainen toimintakenttä ja markkinat tarjoavat vain rajallisia mahdollisuuksia. Sitäkin tehokkaammin on tunnustettava globaali keskinäisriippuvuus, kyettävä toimimaan kansainvälisillä areenoilla ja luomaan edellytyksiä suomalaisen tuotekehittelyn ja kulttuurin tunnettuuden lisäämiseksi. Maakuvan (maabrändin) merkitys kansantalouksien välisessä globaalissa kilpailussa kasvaa. Samalla EU-yhteistyössä kehitetään vapaata liikkuvuutta elinkeinoelämän, matkailun ja yksilön etujen edistämiseksi. Suomalaiset myös liikkuvat maailmalla entistä enemmän sekä työnsä takia että vapaa-aikanaan. Edellä mainitut tekijät asettavat kasvavia odotuksia Suomen edustustojen toiminnalle ja edustustoverkon kattavuudelle.

Suomalainen hyvinvointiyhteiskunta on vaurastumisesta huolimatta monien sisäisten ja ulkoisten haasteiden edessä. Väestö ikääntyy, maahanmuuttopolitiikkaa kehitetään ja ulkomaisia osaajia pyritään houkuttelemaan Suomeen. Media ja uudet tietoverkot toimivat tietoyhteiskunnassa reaaliaikaisesti ja globaalisti. Sidosryhmäsuhteista huolehtiminen ja kyky vaikuttaa julkisuuden kautta suunnitelmallisella julkisuusdiplomatialla ovat ministeriön toiminnassa entistä keskeisemmällä sijalla.

Ulkoministeriöön samoin kun muuhun valtionhallintoon kohdistuu kasvavia odotuksia, mutta hallinnonalan voimavarat eivät ole kasvamassa. Kehitysyhteistyömäärärahat kasvavat hallituskaudella 40 %. Tämä edellyttää entistä vaikuttavampaa ja kustannustehokkaampaa toimintaa. Tiukkeneva valtiontalous ja lisääntyvät tuottavuusvaatimukset edellyttävät ministeriön tehtävien selkeää priorisointia, voimavarojen uudelleen suuntaamista,

organisaation kehittämistä sekä mahdollisten päällekkäisyyksien purkamista muiden hallinnonalojen kanssa.

2. Vaikuttavuus

Ulkoministeriö edistää Suomen ja suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia sekä toimii turvallisen ja oikeudenmukaisen maailman hyväksi.

Ulkoministeriö noudattaa kaikessa toiminnassaan arvojaan, jotka kertovat mikä on tärkeää ja arvokasta ministeriölle ja sen henkilöstölle. Jokaisella henkilöstön jäsenellä on oikeus arvojen mukaiseen kohteluun ja velvollisuus toimia niiden mukaisesti. Ulkoministeriön arvot ovat:

Yhteistyö, Luovuus, Tuloksellisuus.

Toiminta- ja taloussuunnitelman tavoiteasetannan pohjana toimii Vanhasen II hallituksen ohjelmassa ulkoministeriön hallinnonalalle asetetut tavoitteet. Hallitusohjelman, ulkoministeriön strategian *Suomen etu – globaali vastuu* ja muiden hallituksen politiikka-asiakirjojen ja eduskunnan hyväksymien linjausten perusteella on hallinnonalalle määriteltynä keskeiset vaikuttavuus- ja toiminnallisen tehokkuuden tavoitteet, jotka ohjaavat hallinnonalan toimintaa ja painopisteiden asettamista sekä resurssien kohdentamista lähivuosina.

2.1. Vaikutusvaltainen Suomi kansainvälisessä yhteisössä

Ulkoministeriö huolehtii siitä, että Suomi kykenee mahdollisimman tehokkaasti vaikuttamaan kansainvälisissä suhteissa tehtäviin ratkaisuihin, jotka heijastuvat Suomen ja suomalaisten turvallisuuteen ja hyvinvointiin.

Käytännön toiminnassa tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että:

- *Suomen eduista huolehditaan kahdenvälisen suhteiden kautta*
- *Suomen etuja ajetaan tehokkaasti EU:ssa*
- *Suomen tavoitteita ajetaan tehokkaasti YK:ssa ja muissa monenkeskisissä järjestöissä ja instituutioissa*
- *toiminnan ja tavoitteiden johdonmukaisuus varmistetaan kansallisesti ja kansainvälisesti*
- *EU:n sisäistä toimintaa tehostetaan*

Ulkoministeriön toiminta kahdenvälisen suhteiden hoidossa, Euroopan unionissa sekä kansainvälisissä järjestöissä ja yhteistyöprosesseissa vahvistaa Suomen kansainvälistä asemaa. Ministeriön tavoitteena on Suomen kansainvälisen aseman ja kansallisen edun vahvistaminen ja turvaaminen sekä korkean profiilin säilyttäminen. Tämä edellyttää aktiivista kahdenvälistä ja monenkeskistä yhteistyötä. Edustustoverkon merkitys ulkoministeriön tehtävien hoitamisessa ja laajemmin koko valtioneuvoston asioiden ajamisessa korostuu. Suunnittelukauden aikana toteutetaan Suomen kokonaisvaltaista ulkomailla edustautumista koskevan selvitystyön perusteella sovittavat toimet.

Suomen kansainvälisen aseman kulmakivi on jäsenyys Euroopan unionissa. Unionin laajentuminen on kasvattanut unionin kansainvälistä vaikutusvaltaa ja uudistettujen perussopimusten odotetaan vahvistavan EU:n ulkoista toimintaa entisestään. EU on myös maailman suurin kehitysavun antaja sekä kehitysmaiden suurin kauppakumppani. Ulkoministeriön tavoitteena on jatkossakin turvata Euroopan unionin yhtenäisyys ja toiminta-

kyky sekä tukea integraatiota vahvistavaa toimintaa. EU:n sisäisten politiikkojen sekä kahdenvälisen, monenkeskisen ja EU-yhteistyön johdonmukaisuutta ja täydentävyyttä lisätään. Tähän vaikutetaan myös Suomen etujen mukaisella asiantuntevalla valtioasiainmestoinnalla EY:n tuomioistuimissa ja komission rikkomusmenettelyissä.

Euroopan unioniin kohdistuu jatkuvia sisäisiä ja ulkoisia muutospaineita. Suomen kantojen huomioiminen unionin päätöksenteossa edellyttää tarkoin mietittyä ja suunnattua, oikea-aikaista vaikuttamista, ml. kumppanuuksien rakentaminen ja yhteistyö EU:n toimielinten edustajien kanssa. Myös Suomen valtionhallinnon sisäistä yhteistyötä tulee entisestään parantaa horisontaalisten asiakokonaisuuksien ja aloitteiden lisääntyessä. Esimerkkinä voidaan mainita energian ulkoisen ulottuvuuden ja kv. ilmastokysymysten nouseminen tärkeäksi teemaksi, mikä edellyttää myös ulkoasiainhallinnolta panostusta ja tiivistä yhteistyötä eri ministeriöiden, elinkeinoelämän ja muiden sidosryhmien kanssa.

Pohjoismainen yhteistyö on tärkeällä sijalla hallitusohjelmassa. Ulko- ja turvallisuuspoliittinen yhteistyö Ruotsin ja Norjan kanssa on tiivistymässä. Itämeren alueen asemaan ja painoarvon vahvistamiseen kiinnitetään hallitusohjelman linjausten mukaisesti erityistä huomiota. Tavoitteena on, että Itämeren alueen EU-maiden yhteistyötä tiivistettäisiin painopistealoina mm. ympäristöturvallisuus, kilpailukyky ja energiaturvallisuus. Näitä tavoitteita edistetään EU:ssa käynnistyvässä työssä Itämeren alueen strategian laatimiseksi. Itämeren alueen ja pohjoisten alueiden alueellisten yhteistyöverkostojen rakenteita pyritään myös selkiyttämään mm. Itämeren valtioiden neuvoston (CBSS) uudistuksen kautta. Itämeren rinnalla kiinnitetään huomiota pohjoisten alueiden taloudellisen ja turvallisuuspoliittisen merkityksen kasvamiseen.

Keskeisellä sijalla on myös Venäjä-politiikan tehostaminen sekä EU-Venäjä -yhteistyön puitteissa että kahdenvälisesti. Tämä edellyttää tehokasta ja laaja-alaista yhteistyötä muun valtionhallinnon ja sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on Venäjän sitominen yleiseurooppalaiseen kehitykseen ja yhteisiin pelisääntöihin ml. monenkeskiset ja EU-tason sopimusjärjestelyt sekä kahdenvälisen kysymysten ratkaiseminen Suomen edut turvaten.

Pohjoisen ulottuvuuden (PU) politiikka on juurtunut osaksi EU:n ja nykyisten PUKumppanimaiden Venäjän, Norjan ja Islannin politiikkaa. PU:n uudistumisen myötä pohjoisen ulottuvuuden rakenteet ja Venäjän sitoutuminen ovat vahvistuneet. Tämä antaa hyvän pohjan käytännön PU -yhteistyön edistämiseksi. Hallitusohjelman mukaisesti Suomi panostaa edelleen ympäristökumppanuuteen ja sosiaali- ja terveystumppanuuteen. Lisäksi varaudutaan osallistumaan mahdollisesti perustettavaan liikenne- ja logistiikkakumppanuuteen sekä mahdollisesti lisääntyvään yhteistyöhön liittyen energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan.

Suomen lähialueyhteistyö tullaan uudistamaan suunnittelukauden aikana ja lähialueyhteistyön rahoituskehys otetaan uudelleen tarkasteltavaksi seuraavan valtionalouden kehyspäättöksen valmistelun yhteydessä. Lähialueyhteistyön vaikuttavuutta parannetaan ja hallinnollisia menettelytapoja yksinkertaistetaan sekä kevennetään Lähialueyhteistyötä toteutetaan pohjoisen ulottuvuuden kumppanuuksien, eurooppalaisen naapurisuuden ja kumppanuuden välineen raja-alueyhteistyön ENPI CBC - ohjelmia tukevien hankkeiden sekä kahdenvälisen hankkeiden kautta.

Tavoitteiden toteutumiseksi yhteistyötä tehdään pääasiallisesti seuraavilla sektoreilla: taloudellinen yhteistyö, energia, liikenne ja logistiikka, maa- ja metsätalous, koulutus, oikeus- ja sisäasiat, ympäristö, sosiaali- ja terveydenhuolto ja ydinturvallisuus. Hankkeilla tulee olla selkeä, molempia osapuolia hyödyttävä kehittämistavoite. Toiminnan vaikutusten tulee kohdistua ensisijassa Suomen rajojen ulkopuolelle. Rahoitettavien hankkeiden valinnassa korostuvat Suomen kansalliset intressit ja kansainvälisesti sovitut velvoitteet.

Hallitusohjelman mukaisesti transatlanttisia suhteita kehitetään niin kahdenvälisesti kuin aktiivisena EU:n jäsenvaltiona. Tavoitteena on laajentaa kahdenvälisiä vuoropuhelua ja löytää uusia yhteistyöalueita Itransatlanttisten kumppaneiden kanssa. Kansallisesti tärkeitä kysymyksiä pyritään nostamaan EU:n ja sen transatlanttisten kumppaneiden välisen vuoropuhelun asialistoille.

Suomelle on tärkeää edistää monenkeskistä yhteistyötä, jonka painopisteitä ovat YK:n uudistaminen, kansainvälisen oikeuden ja sen täytäntöönpanon mekanismien vahvistaminen sekä osallistuminen monenkeskisen sopimusjärjestelmän ja kansainvälisen yhteistyöarkkitehtuurin kokonaisvaltaiseen kehittämiseen. Monenkeskisessä yhteistyössä Suomi vaikuttaa sille tärkeissä asioissa ei vain Suomena tai äänestysryhmien kautta, mutta myös EU:n kautta. Ulkoministeriö vaikuttaa monenkeskisessä yhteistyössä esim. rahoituksen, johtokuntatyöskentelyn, asiantuntijoiden, politiikkajohdonmukaisuuden sekä erilaisten kumppanuuksien kautta. Uusi vaikutuskanava on Lissabonin sopimuksella perustettava EU:n ulkosuhdehallinto, jonka tehtävät on määritelty sopimuksessa yleisellä tasolla. Tarkemmat puitteet määritellään vuoden 2008 loppuun mennessä. Ulkosuhdehallinnon toimenkuva täsmentyy sopimuksen täytäntöönpanoon valmistautumisen myötä. Valittava järjestelmä sisältäneen rotaation jossakin muodossa. Aivan alustavien arvioiden mukaan on päädytty siihen, että Suomen osalta olisi mahdollisuus saada 5 - 30 paikkaa riippuen siitä, kuinka iso hallinnosta tulee ja ovatko EU:n edustustot mukana.

Ulkoministeriö jatkaa työtä YK:n arvovallan ja toimintakyvyn vahvistamiseksi sekä YK-järjestelmän tehokkuuden lisäämiseksi. Tavoitteena on tukea YK:n kokonaisvaltaista uudistusprosessia. Suunnittelukauden aikana valmistellaan ulkoministeriön johdolla koko valtionhallinnon käsittävä monenkeskisen yhteistyön strategia Suomen vaikuttavuuden ja työn tuloksellisuuden lisäämiseksi.

Kansainvälisten ja alueellisten järjestöjen puheenjohtajuuksia hyödynnetään Suomen hallituksen tavoitteiden edistämiseksi ja kansainvälisen kuvan ja aseman vahvistamiseksi. Suomen Pohjoismaisen ministerineuvoston puheenjohtajuus vuonna 2011 tarjoaa tähän hyvän mahdollisuuden. Tehtäviin kuuluu järjestön toiminnan johtaminen ja vastuu sen toimintojen kokonaisvaltaisesta koordinaatiosta

Vaikuttavuuden arviointi: Vaikuttavuutta arvioidaan sen perusteella, kuinka hyvin ulkoministeriön toimenpiteet ovat vahvistaneet Suomen vaikuttamismahdollisuuksia kansainvälisessä yhteistyössä. Erityisesti arvioidaan Suomen kahdenvälisen suhteiden kehittymistä sekä Suomen kantojen näkyvyyttä Euroopan unionin päätöksissä. Arvioinnissa hyödynnetään lisäksi kansainvälisten järjestöjen puheenjohtajuuksien jälkeen laadittavia loppu- ja evaluaatioraportteja.

Tulostavoitteet 2009 - 2012	Tavoitetaso ja mittarit
Suomella toimivat kahdenväliset suhteet ja tehokkaat vaikutuskanavat muihin valtioihin.	Toteutunut tiivis yhteydenpito ja avoin keskusteluyhteys muihin valtioihin; saatu tuki EU-kannanmuodostukselle Suomelle keskeisissä kysymyksissä.
Yhtenäinen, toimintakykyinen ja integraatioprosessissaan edistyvä EU, EU:n perussopimuksen toimeenpanoon, politiikkalinjauksiin ja lainsäädäntöön vaikuttaminen kv. asemaa vahvistavalla tavalla, ml osallistuminen EU:n ulkosuhdehallintoon.	Arvio EU:n kehityksestä ml. toiminnan tehostuminen. Suomen näkemysten vaikuttavuus EU:n politiikkalinjauksissa ja lainsäädännössä sekä EY:n tuomioistuinten oikeuskäytännössä.
Ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön kehittäminen Ruotsin ja Norjan kanssa mm. kriisinhallinnassa.	Vahvistunut yhteistyö Pohjoismaiden kanssa.

Itämeren alueen aseman ja painoarvon vahvistaminen ml. yhteistyön tehostaminen EU-asioissa.	Itämeren alueen painoarvo ja Itämerikysymysten näkyvyys EU:ssa vahvistunut.
Venäjän lähentäminen yleiseurooppalaiseen kehitykseen ja yhteisiin pelisääntöihin monenkeskisen ja EU-tason sopimusjärjestelyin. Kahdenvälisten kysymysten ratkaiseminen Suomen intressien mukaisesti. Venäjäpolitiikan poikkihallinnollisen koordinaation parantaminen.	Vahvistunut yhteistyö Venäjän kanssa. Suomen sisäisen valmistelun kehittyminen ja mm. tehostunut Venäjäkoordinaatio.
Uudistetun PU-politiikan hyödyntäminen kumppanuuksien ja muun PU-yhteistyön kehittämisessä.	PU-kumppanuuksien kehittyminen eri sektoreilla.
Tiiviit ja monitahoiset transatlanttiset suhteet ml. Naton ja siihen liittyvän kumppanuusyhteistyön puitteissa.	Yhteistyöhankkeiden eteneminen mm. kaupan ja talouden, ympäristön ja energian sekä kriisinhallinnan alalla.
Suomen johdonmukainen toiminta monenkeskisessä yhteistyössä. Toiminta YK:n turvallisuusneuvoston vaihtuvan jäsenyyden saamiseksi kaudelle 2013 - 2014.	Suomen YK-politiikan ja muun monenkeskisen yhteistyön prioriteetit asetettu yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Koko valtionhallinnon käsittävän monenkeskisen yhteistyön strategia laadittu ulkoministeriön johdolla. Turvallisuusneuvostokampanjan toteuttaminen suunnittelukaudella koko valtioonhallinnon kattavasti ministeriön johdolla ja koordinoimana.

2.2. Turvallisuuksi luova kansainvälinen yhteisö

Ulkoministeriö toimii sen hyväksi, että kansainvälinen yhteisö kykenee ehkäisemään konflikteja ja hallitsemaan kriisejä. Ulkoministeriö vahvistaa kansainvälisten instituutioiden toimintakykyä ja niiden yhteistoimintaa alueellisesti ja maailmanlaajuisesti. Se ehkäisee ja torjuu uusia turvallisuusuhkia yhteistyötä edistämällä.

Käytännön toiminnassa tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että:

- EU:n ulkoista toimintakykyä vahvistetaan
- laajaa turvallisuutta edistetään
- konfliktinestoa ja kriisinhallintaa edistetään
- yhteistyötä edistetään eri toimijoiden välillä

Ulkoministeriö pyrkii osaltaan vahvistamaan EU:n ulkoista toimintakykyä kehittämällä unionin ulkosuhdepolitiikan johdonmukaisuutta ja tehokkuutta sekä unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) että sen olennaisena osana Euroopan turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (ETPP) alalla. Ministeriö vaikuttaa aktiivisesti YUTP:n kannanmuodostukseen, päätöksentekoa edeltäviin valmisteluprosesseihin sekä aikaansaatuisten päätösten toimeenpanoon. Turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa osallistutaan EU:n yhteiseen turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan ja kriisinhallintayhteistyöhön sekä kehitetään rauhan- kumppanuutta Naton kanssa. Erityistä huomiota kiinnitetään siviili-sotilaskoordinaation

parantamiseen EU:n kriisinhallinnassa sekä EU:n ja Naton välisen yhteistyön parantamiseen.

Ulkoministeriön toiminnassa korostuu kokonaisvaltaisen, laajan turvallisuuden lähestymistapa turvallisuusuhkien suhteen. Laajan turvallisuuden edistäminen ja Suomen etujen turvaaminen edellyttää aktiivista toimintaa kansainvälisessä yhteisössä ja kaikilla eri tasoilla. Tavoitteena on, että Suomen näkemykset heijastuvat EU:n että YK:n ja muiden kv. järjestöjen päätöksenteossa sekä kahdenvälisissä sopimus- ja muissa järjestelyissä. Ulkoministeriön keskeisiä tehtäviä suunnittelukauden aikana on Suomen vuonna 2008 käynnistytävä YK:n turvaneuvoston jäsenyyden kampanjointi sekä monenvälisissä että kahdenvälisissä yhteyksissä. Kampanjaa varten valmistellaan laaja julkisuusdiplomatia- ja viestintäsuunnitelma.

Luonnonvarojen ehtyminen ja ympäristön vaurioituminen aiheuttavat osaltaan myös konflikteja ja vaikeuttavat niiden ratkaisemista. Energia- ja ilmastoturvallisuuden edistämiseen kiinnitetään erityistä huomiota ensisijaisesti EU:n ja YK:n puitteissa, mutta myös laajemmilla kansainvälisissä yhteyksissä sekä kahdenvälisesti. Lisääntyvien luonnontuhojen ja erilaisten kriisien johdosta humanitaarisen avun tarve kasvaa jatkuvasti. Hallitusohjelmassa painottuu kriisien ennaltaehkäisy ja rauhanprosessien tukeminen. Suomi tukee rauhanprosesseja ja rauhanrakentamista kehityspolitiikan keinoin kohdentamalla rahoitusta muun muassa YK:n oikeusvaltio (Rule of Law) -työn sekä rauhanrakentamiskomission ja -rahaston toiminnan vahvistamiseksi. Omalta osaltaan ulkoministeriö pyrkii varmistamaan humanitaarisen avun oikea-aikaisuuden ja tehokkaan perillemenon luonnonkatastrofeissa ja monitahoisissa kriiseissä.

Suomen osallistumista kansainväliseen kriisinhallintaan kehitetään edelleen. Ulkoministeriö painottaa kokonaisvaltaista, kehityksen ja turvallisuuden yhteyden, siviilikriisinhallinnan voimavarojen ja siviili-sotilaskoordinaation huomioonottamista EU:n puitteissa sekä Naton rauhankumppanimaana ja osallistuttaessa YK:n rauhanturvaoperaatioihin. Ministeriön tavoitteena on konfliktien ehkäisyn, ratkaisemisen, vakauttamisen sekä jälleenrakennuksen kokonaisvaltaisen tukeminen sekä turvallisuuden ja kehityksen jatkumon edistäminen kansallisesti ja kansainvälisesti. Aktiivinen osallistuminen kokonaisvaltaiseen kriisinhallintaan vahvistaa Suomen turvallisuusneuvostokampanjaa sekä luo edellytykset turvallisuusneuvostossa toimimiselle.

Erityinen haaste suunnittelukaudella on osallistuminen EU:n nopean toiminnan joukkoihin kahden eri taisteluosaston kautta, yhtäältä Alankomaiden, Saksan ja Itävallan ja toisaalta Ruotsin, Norjan, Viron ja Irlannin kanssa. Riippuen Natossa käynnissä olevan nopean toiminnan konseptin (NRF, Nato Response Force) toimeenpanon uudistuksesta sekä kansallisesta selvitystyöstä varaudutaan osallistumaan NRF:ää täydentävään toimintaan. Muilta osin jatketaan erityisesti YK:n ja EU:n toimintakyvyn vahvistamista sekä aktiivista osallistumista YK:n, EU:n ja Naton johtamiin siviili- ja sotilasoperaatioihin painopisteen ollessa erityisesti Afganistanin vakauttamisen tukemisessa, Länsi-Balkanilla ja Afrikan kriisialueilla.

Siviilikriisinhallinnan voimavaroja ja toimintakykyä vahvistetaan sotilaallisen kapasiteetin rinnalla. Kykyjä ja valmiuksia osallistua unionin siviilikriisinhallintatoimintaan sekä osallistumista eri järjestöjen ja toimintamuotojen puitteissa kehitetään ja laajennetaan. Unionin siviilikriisinhallintaa koskevan toimintasuunnitelman mukaisesti ministeriön tavoitteena on kehittää monimuotoisiin toimintoihin soveltuvaa osaamista. Edelleen osallistutaan myös muiden järjestöjen ja toimijoiden siviilikriisinhallintahankkeisiin sekä kehitetään kansallisia voimavaroja laaja-alaisesti.

Siviilikriisinhallinnan ja sotilaallisen kriisinhallinnan resurssisuunnittelun periaatteista ja työnjaosta sovitaan suunnittelukauden aikana yhteistyössä muiden ministeriöiden (SM ja PLM) kanssa ja uuden turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon pohjalta. Tavoitteena

on koko valtionhallinnon kannalta tarkoituksenmukainen ratkaisu resurssien suunnittelussa ja seurannassa.

Kansainvälisen humanitaarisen oikeuden alalla ministeriö koordinoi Suomen ja EU:n sitoumusten toimeenpanoa ja osallistuu aktiivisesti kansainvälisiin keskusteluihin sodan oikeussääntöjen soveltamiskysymyksistä.

Ulkoministeriö osallistuu aktiivisesti kansainväliseen terrorisminvastaiseen yhteistyöhön. Terrorisminvastaista sopimusverkostoa, pakoteregimejä ja teknisen avun ohjelmia kehitetään ihmisoikeudet huomioonottavalla tavalla ja Suomen kansainvälisten velvoitteiden toimeenpanosta huolehditaan.

Asevalvontapolitiikassa keskeinen tavoite on monenvälisen sopimusjärjestelmän ja sopimusten täytäntöönpanon vahvistaminen. Järjestelmän toimivuuden kannalta tärkeitä ovat myös sen ulkopuolelle syntyneet ja sitä täydentävät aloitteet. Kansainvälistä asekauppasopimusta koskevat neuvottelut pyritään saamaan käyntiin suunnittelukauden aikana.

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö (Etyj) osalta tavoitteena on suunnittelukauden aikana kehittää edelleen Suomen vuoden 2008 puheenjohtajuuskauden keskeisiä teemoja: järjestön toimintakyvyn ja toimintojen vahvistamista sekä EU:n ja Etyjin yhteistyön ja toimintojen koherenssin parantamista.

Vaikuttavuuden arviointi: Arvioinnissa keskitytään Euroopan unionin ulkoisen toimintakyvyn kehitykseen sekä toimintaan Naton rauhankumppanuuden puitteissa. Vaikuttavuutta arvioidaan sen perusteella, kuinka hyvin Suomen tavoitteet ovat toteutuneet unionin poliittisissa linjauksissa sekä Nato- ja muussa kansainvälisessä yhteistyössä. YUTP:n ja ETPP:n kehittymistä arvioidaan lisäksi mm. voimavaratyön edistymisen sekä kriisinhallintaosallistumisen kautta. Myös Suomen kansallisen osallistumisvalmiuden sekä todellisen osallistumistason kehitys muodostavat pohjan arvioinnille, kuten Suomen ja suomalaisten asiantuntijoiden sijoittuminen erilaisiin kansainvälisiin tehtäviin ja elimiin.

Tulostavoitteet 2009 - 2012	Tavoitetaso ja mittarit
<p>EU:n ulkoisen toimintakyvyn vahvistaminen kehittämällä unionin ulkosuhdepolitiikan johdonmukaisuutta ja tehokkuutta.</p> <p>EU:n toiminnan tehostaminen kv. järjestöissä.</p>	<p>Arvio johdonmukaisuuden ja tehokkuuden lisääntymisestä EU:n päätöksenteossa ja toiminnassa; Suomen tavoitteiden toteutuminen unionin poliittisissa linjauksissa.</p> <p>EU:n aktiivinen toiminta kv. kriisinhallinnassa.</p> <p>EU:n näkyvyys ja vaikuttavuus maailmanlaajuisesti, suhteissa Euroopan ulkopuolisiin maihin ja alueellisiin järjestöihin sekä kansainvälisten järjestöjen toiminnassa parantunut.</p>
<p>Laaja-alaista turvallisuutta lisätään edistämällä mm. turvallisuuden jatkumoa sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Konfliktien ehkäisy, ratkaisun, vakauttamisen ja yhteiskuntien jälleenrakentamisen puolesta toimitaan kokonaisvaltaisesti.</p>	<p>Yhteistyö laajan turvallisuuden alalla vahvistunut.</p> <p>Turvallisuuden ja kehityksen yhteyden huomioonottaminen on kehittynyt sille asetettujen tavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Suomen toimet laajaan turvallisuuskäsitteeseen pohjautuvan yhteistyön edistämässä monenkeskisessä toiminnassa,</p>

	EU:ssa sekä maa- ja aluetasolla.
Konfliktineston ja kriisinhallintatoiminnan kehittäminen kokonaisuutena, jotta sotilaallisen ja siviilipuolen välistä synergiaa ja yhteistoimintaa hyödynnetään paremmin.	Arvio synergian ja yhteistoiminnan lisääntymisestä konkreettisesti operaatiotoiminnassa.
Suomen ehdokkuus YK:n turvallisuusneuvoston vaihtuvaksi jäseneksi kaudelle 2013 - 2014 otetaan huomioon kriisinhallintaa koskeissa linjauksissa lähivuosien aikana. Suomen osallistumista YK:n rauhanturva-tehtäviin harkitaan myös ehdokkuuskampanjamme valossa.	Suomi on panostanut YK:n rauhanturva-toimintaan ja rauhanrakennustoiminnan operationaaliseen kehittämiseen, ml. YK:n Rauhanrakennuskomission tukeminen.
EU:n ja Naton puitteissa tapahtuvan yhteistyön tehostaminen.	Arvio EU:n tavoitteiden toteutumisesta YK:n rauhanrakennustoimikunnan työn käynnistymisessä.
Tiiviit ja monitahoiset transatlanttiset suhteet ml. Naton ja siihen liittyvän kumppanuusyhteistyön puitteissa.	EU:n ja Naton yhteistyö on parantunut.
Siviilikriisinhallinnan voimavarojen ja toimintakyvyn vahvistaminen.	Transatlanttiset suhteet ovat edelleen vahvistuneet ja kumppanuusyhteistyö Naton kanssa on tiivistynyt.
Suomen korkean profiilin säilyttäminen ja toimintamuotojen kehittäminen kv. sotilaallisessa kriisinhallinnassa.	Voimavarojen ja toimintakyvyn määrällinen ja laadullinen arvio.
	Osallistuminen operaatioihin säilyy vähintään nykytasolla.
	EU:n taisteluosastoista saatuja kokemuksia hyödynnetään kehittäessä valmiuksia osallistua Naton nopeaan toimintaan.

2.3. Oikeudenmukainen maailma

Ulkoministeriö tukee demokratian, hyvän hallinnon, ihmisoikeuksien, tasa-arvon, oikeusvaltioperiaatteen, toimivan markkinatalouden ja kestäväen kehityksen toteutumista. Lisääntyvän keskinäisen riippuvuuden maailmassa ulkoministeriö edistää inhimillistä turvallisuutta ja vähentää köyhyyttä.

Käytännön toiminnassa tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että:

- *kansainvälistä oikeutta ja globaalihallintaa vahvistetaan*
- *kehitysyhteistyön laatua parannetaan ja kestävä kehitys suosivaa kumppanuuksia vahvistetaan*
- *oikeusvaltiota, demokratiaa ja ihmisoikeuksia edistetään*

Ulkoministeriö korostaa kansainvälisen oikeuden roolia niin valtioiden välisten riitaisuuk-sien ratkaisemisessa kuin rajat ylittäviin ukiin ja ongelmiin vastaamisessa. Suomi pitää tärkeänä sitä, että kansainvälisen oikeuden rikkomiseen puututaan, veloitteiden noudatamista valvotaan tehokkaasti ja sääntöpohjaista yhteistyötä kehitetään.

Oikeusperustainen kehitys ja eri toimijoiden vastuut kehityksen saavuttamiseksi tulee saattaa kaiken toiminnan lähtökohdaksi. Sekä kahden- että monenvälisessä yhteistyössä ulkoministeriö vahvistaa demokratia- ja oikeusvaltiokehitystä sekä kansalaisyhteiskuntaa,

jotka luovat pohjan yhteiskunnallisesti kestäväälle kehitykselle. Suomi korostaa kaikessa toiminnassaan hyvän hallinnon ja korruptionvastaisen toiminnan keskeisyyttä kestäväen kehityksen aikaansaamisessa.

Ulkoministeriö jatkaa ihmisoikeuksien kehittämistä. Tavoitteena on ihmisoikeusperiaatteisiin perustuvan johdonmukaisen ihmisoikeustulkinnan vahvistaminen varsinkin YK:n ja Euroopan neuvoston (EN) puitteissa. Ulkoministeriö osallistuu ihmisoikeuksien valvontajärjestelmän uudistamistyöhön, ml. mahdollinen EU:n liittyminen Euroopan ihmisoikeus-sopimukseen. Ministeriö edustaa Suomen valtiota ihmisoikeusperiaatteiden mukaisesti kansainvälisissä lainkäyttö- ja tutkintaelimissä, erityisesti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa.

Ulkoministeriö edistää kaikkein vakaviin kansainvälisiin rikoksiin syyllistyneiden rangaistamattomuuden torjuntaa tukemalla Kansainvälisen rikostuomioistuimen samoin kuin muiden kansainvälisten rikostuomioistuinten työtä.

Ulkoministeriön tavoitteena on vaikuttaa edellä mainittujen periaatteiden toteutumiseksi kansainvälisen oikeuden toimielimissä, työryhmissä ja verkostoissa sekä YK:n, EU:n ja Euroopan neuvoston toimielimissä samoin kuin pohjoismaisessa yhteistyössä. Tavoitteena on tukea ulkopoliittista päätöksentekoa oikea-aikaisella ja laadukkaalla kansainvälisöikeudellisellä päätöksenteolla sekä vahvistaa kansainvälistä sopimusverkostoa.

Ulkoministeriö edistää globalisaation laaja-alaista käsittelyä ja globaalihallinnan vahvistamista kansainvälisissä järjestöissä ja prosesseissa ja tukee yrityssektorin ja kansalaisyhteiskunnan osallistumista tätä koskevaan keskusteluun. Ministeriö edistää kansainvälisten järjestöjen ja kehitysrahoituslaitosten toiminnan ja keskinäisen yhteistyön tehostamista.

Hallituksen uuden kehityspoliittisen ohjelman lähtökohtana on entistä laajempi kehityspoliitiikan määrittely, joka tähtää köyhyyden vähentämiseen ja taloudelliseen kehitykseen painottaen luonnontaloudellisesti kestävää kehitystä. Suomen lähtökohtana on, että kaikessa kehitykseen ja ympäristöön vaikuttavassa toiminnassa noudatetaan johdonmukaisesti kestäväen kehityksen periaatteita. Tavoitteena on YK:n vuosituhattavoitteiden mukaisesti köyhyyden vähentäminen, luonnontaloudellisesti kestäväen kehityksen ja maailmanlaajuisen kumppanuuden edistäminen. Ohjelmassa korostetaan kestäväen kehityksen kolmea pilaria: taloudellisesti, yhteiskunnallisesti ja ympäristöllisesti kestävää kehitystä. Kehitysyhteistyössä painottuvat nyt aikaisempaa enemmän erityisesti ilmasto- ja energiasäilytykset, kriisien ennaltaehkäisy ja rauhanprosessien tukeminen.

Ulkoministeriö edistää kehityspoliitikassa johdonmukaista toimintaa, yhteistyötä ja työnjakoa eri toimijoiden kesken kaikilla sektoreilla, erityisesti ympäristö- ja kauppakysymyksissä. Ilmasto-, ympäristö- ja energia-asiat otetaan huomioon kattavasti Suomen suhteissa muihin EU- ja kolmansiiin maihin. Monenkeskisessä yhteistyössä ulkoministeriö kiinnittää huomiota sekä teollisuus- että kehitysmaiden ilmastomuutoksen torjuntaan sekä kehitysmaiden kykyyn sopeutua ilmastomuutoksen seurauksiin. Kehitysyhteistyössä ulkoministeriö edistää energiatehokkuutta ja omavaraisuuden kohdentamista mm. uusiutuvaan ja päästöttömään energiaan perustuvien teknologioiden avulla ja tukee metsien kestävää käyttöä kehitysmaissa ja erityisesti painottamalla ohjelmia, joissa korostetaan metsien roolia hiilinieluna ja ehkäistään metsien häviämistä.

Ulkoministeriö pyrkii siihen, että eri foorumeilla tehtävä työ luonnontaloudellisesti kestäväen kehityksen edistämiseksi ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi kootaan yhteen ja huolehditaan siitä, että se vaikuttaa tehokkaasti kaikkeen kehitykseen sekä teollisuudessa että kehitysmaissa

Uuden kehityspoliittisen ohjelman edistämiseksi ulkoministeriö tukee kehitysyhteistyön kautta sekä kansainvälisessä keskustelussa tasapainoista alueellista kehitystä, kehitysmaiden maa- ja metsätalouspolitiikkaa, vesikysymyksiä ja tukee toimia hallitsemattoman kaupungistumisen ehkäisemiseksi kehitysmaissa. Kehittämällä elinkeinoelämää ja markkinatalouden toimintaedellytyksiä vahvistetaan kumppanimaiden taloudellisia voimavaroja ja edistetään työpaikkojen syntymistä.

Ministeriö edistää kehitysmaiden integroimista osaksi sääntöpohjaista monenkeskistä kauppajärjestelmää, joka ottaa huomioon kehitysmaiden, erityisesti vähiten kehittyneiden maiden, erityistarpeet ja kestävyden periaatteen. Ulkoministeriö pyrkii toimimaan kaikin tavoin yksityissektorin toimintaedellytyksiä tukevalla tavalla, ml. yksityisen rahoituksen ja investointien edistäminen, kehitysmaiden elinkeinoelämän kehittäminen sekä yrittäjyyttä, tuotannollisia valmiuksia ja kaupankäyntikykyä tukeva kehitysyhteistyö.

Ulkoministeriö kiinnittää toiminnassaan erityistä huomiota naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämiseen ja aseman parantamiseen erityisesti koulutuksen alalla, sukupuolten välisen ja yhteiskunnallisen tasa-arvon vahvistamiseen sekä helposti syrjäytyvien ryhmien, kuten vammaisten, alkuperäiskansojen ja etnisten vähemmistöjen oikeuksien ja tasaverstaisten osallistumismahdollisuuksien edistämiseen.

Yhteiskunnallisten olojen vakaus on edellytys kaikelle kehitykselle. Ulkoministeriö pyrkii laajan turvallisuuden näkökulmasta lähtien toiminnallaan edistämään kriisien ratkaisemista ja paluuta rauhallisiin ja turvallisiin oloihin sekä yleismaailmallisten ihmisoikeuksien toteutumista. Tällaista toimintaa ovat mm. osallistuminen YK-vetoiseen rauhanturvaamiseen ja rauhanrakentamiskomission ja -rahaston tukeminen. Ulkoministeriö tukee laajan turvallisuuden, humanitaarisen avun ja muun kehitysyhteistyön välisen jatkumon vahvistamista.

Ulkoministeriö edistää uuden kehityspoliittisen ohjelman tavoitteita aktiivisesti YK:ssa, kansainvälisissä kehitysrahoituslaitoksissa että EU:ssa ja pyrkii vaikuttamaan kansainväliseen keskusteluun ja agendanmuodostukseen.

Ulkoministeriö pitää huolta, että kansalaisten kehityskysymyksiä koskeva ymmärrys lisääntyy ja luottamus Suomen harjoittamaan kehityspolitiikkaan ja kehitysyhteistyöhön säilyy. Ministeriö edistää myös kehityskasvatuksen osuutta koulutusjärjestelmässä ja vaapaassa sivistystyössä.

Vaikuttavuuden arviointi: Vaikuttavuutta arvioidaan sen mukaan, miten uuden kehityspoliittisen ohjelman tavoitteet heijastuvat suunnittelussa, ministeriön oma arvioinnin; kansainvälisten arvioiden sekä kehityspoliittisen toimikunnan ja eduskunnassa käytävän keskustelun pohjalta. Vaikuttavuutta arvioidaan myös kansainvälisistä organisaatioista laadittujen riippumattomien evaluaatioiden ja muiden arvioiden pohjalta.

Tulostavoitteet 2009 - 2012	Tavoitetaso ja mittarit
YK:n vuosituhattavoitteiden edistäminen kestäväällä tavalla Suomen kehityspolitiikan keskeisenä tavoitteena.	Vuosituhattavoitteiden edistyminen kansainvälisessä seurannassa pääkumppanimaissa.
Uuden kehityspoliittisen ohjelman toiminnallistaminen.	Uuden ohjelman painopisteiden heijastuminen suunnitteluprosesseissa sekä kahden- että monenvälisessä toiminnassa.
Ympäristö- ja ilmastokysymysten sekä taloudellisesti, yhteiskunnallisosiaalisesti ja luonnontaloudellisesti kestävä kehityksen johdonmukainen edistäminen.	Tavoitteiden edistäminen kahdenvälisessä diplomatiassa ja niiden esille tuonnin varmistaminen kv. foorumeilla.
Kansainvälisen oikeuden, ihmisoikeuksien ja	Suomen toimiminen aloitteellisesti ja

oikeusvaltioperiaatteen vahvistaminen kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.	johdonmukaisesti sekä kahdenvälisessä että monenvälisessä toiminnassaan.
EU:n ja YK:n globaalin arvovallan ja toimintakyvyn vahvistaminen kansainvälisessä kehityspoliittisessa vuoropuhelussa.	Vaikuttaminen EU:n ja YK:n globaalin roolin lisääntymiseen sekä Suomen omalla toiminnalla niiden arvovallan ja toimintakyvyn vahvistaminen.
YK-järjestelmän reformien ja avunantajien keskinäisen työnjaon ja yhteistyömaiden omistajuuden edistäminen Pariisin julistuksen mukaisesti.	YK-reformien toimeenpanon tukeminen sekä avunantajien yhteistyön edistäminen käytännössä omilla politiikkavälineillä ja käytännön yhteistyössä.

2.4. Menestyvä Suomi

Ulkoministeriö vahvistaa avointa ja sääntöperusteista maailmantaloutta Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn edistämiseksi. Ulkoministeriö parantaa suomalaisten yritysten markkinoillepääsyn ja toiminnan edellytyksiä sekä edistää Suomeen suuntautuvia investointeja.

Ulkoministeriö vauhdittaa suomalaisen kulttuurin, luovuuden ja osaamisen tunnetuksi tulemistä ja menestymistä ulkomailla. Edustustot avaavat ovia, madaltavat kansainvälisiä kynnyksiä ja luovat verkostoja.

Käytännön toiminnassa tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että:

- *vientiä ja kansainvälistymistä edistetään sekä innovaatio-organisaatioiden ja kulttuuriryhteisöjen verkottumista tuetaan*
- *Suomen ulkoista taloudellista toimintaympäristöä parannetaan*
- *kansainvälistä kauppajärjestelmää vahvistetaan ja kansainvälistä taloudellista yhteistyötä edistetään*
- *Suomen vahvuuksia hyödynnetään ja tunnettuutta lisätään*

Ulkoministeriön tavoitteena on Suomen talouden ja viennin kannalta mahdollisimman suotuisten toimintaedellytysten turvaaminen. Tavoitteena on vaikuttaa EU:n yhteisen kauppapolitiikan piiriin kuuluvien ja kansainvälisissä järjestöissä tehtävien päätösten muotoutumiseen Suomen intressien mukaisesti, edistää Maailman kauppajärjestön (WTO) kehittymistä universaaliksi järjestöksi sekä ylläpitää sitä maailmankaupan keskeisenä sääntöjärjestelmänä. Ministeriö myötävaikuttaa siihen, että EU neuvottelee Suomen kannalta tarkoituksenmukaisia kahdenvälisiä ja alueellisia kauppajärjestelyjä ja että nämä neuvottelut etenevät tasapainoisesti. Tavoitteena Venäjän WTO-jäsenyyssprosessissa on jäsenyysehtojen täytäntöönpanon valvominen Suomelle olennaisten kysymysten osalta.

Ulkoministeriö vaikuttaa uusien vientimarkkinoiden avautumiseen viennin ja kansainvälistymisen edistämisen (VKE) kansallisen strategian mukaisesti valituilla painopistealoilla ja -markkinoilla sekä kartoittaa ja poistaa myös tuontikaupan esteitä. Kauppapoliittiset toimenpiteet kytetään aiempaa kiinteämmin osaksi kilpailukyvyn kehittämistä (kilpailukyvyn "ulkoinen ulottuvuus"), ml. Lissabonin strategian välitarkastus. Ulkoiseen toimintaympäristöön vaikutetaan rajasuojatoimenpiteiden ohella rajantakaisia kaupanesteitä poistamalla, mm. toiminta- ja sääntely-ympäristöön vaikuttamalla. Ministeriö toimii kansainvälisissä vientivalvontajärjestelyissä suomalaisyritysten kilpailuolosuhteet turvaten. Ulkoministeriö ja edustustot toimivat viennin edistämiseksi myös niissä maissa ja alueilla, joissa Finpron palveluja ei ole käytettävissä, sekä neuvovat ja tukevat yritysten asettautumista näihin maihin.

Ulkoministeriö vaikuttaa siihen, että EU:n kauppapoliittisia instrumentteja (polkumyynti- ja tasoitustullit, suojatoimet) käytetään harkiten ja Suomen edut huomioon ottaen. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestöä (OECD) hyödynnetään tehokkaasti suomalaisen yhteiskunta- ja kauppapolitiikan tukena. Ulkoministeriö neuvottelee investointisuojausopimuksia Suomen elinkeinoelämän tarpeiden näkökulmasta keskeisimpien maiden kanssa ja markkinoi Suomea ulkomaisten suorien sijoitusten kohdemaana.

Kehitysmaiden hyväksi eri politiikka-alueilla tehtävien toimien osalta varmistetaan, että toimet ovat keskenään yhteensopivia ja vaikuttavat samaan suuntaan. Kaupan ja kehityksen yhteyksien edistäminen, erityisesti kauppaa tukeva apu ja taloudellisen yhteistyön edistäminen on läpileikkaava teema maatasolla. Kehitysmailla suunnatuilla erityistoimenpiteillä tuetaan kohdemaiden täyttää integroitumista osaksi monenkeskistä kauppajärjestelmää. Ministeriö jatkaa kauppa ja kehitys -työn edistämistä ja toiminnallistamista. Kaupallistaloudellisia kehityspoliittisia instrumentteja, ml. liikekumppanuusohjelma ja korkotukiluotot, hyödynnetään aktiivisesti. Kehittyvät kansantaloudet ja kehitysmaat tarjoavat uusia markkina-alueita suomalaiselle elinkeinoelämälle ja myös mahdollisuuksia tuoda Suomen tarvitsemia tuotteita, tuotantopanoksia ja palveluita.

Ulkoministeriö pyrkii hallitusohjelman mukaisesti vahvistamaan Suomen kansainvälistä maakuva. Suomea koskevien mielikuvien ja Suomi-brändin kehittämiseksi toimintaan yhteistyössä ministeriön johtaman Finland Promotion Boardin kanssa, joka samalla koordinoi Suomea koskevaa kansainvälistä viestintää entistä tehokkaammin. Korkeatasoista tiedotusaineistoa tuotetaan ja kieliaineistoa lisätään erityisesti venäjän ja kiinan kielten osalta. Ministeriö kehittää Suomea esittelevään kansainväliseen verkkoviestintään uusia yhteistoiminnan muotoja Finland Promotion Board -kumppaneiden kanssa luomalla mm. virtua.finland -konseptin mukaiset venäjän- (2009) ja kiinankieliset (2009) Suomi-sivustot.

Suomen tavoitteita tukevan ja Suomen arvostusta kohottavan julkisuusdiplomatian tarve korostuu kasvavassa globaalissa kilpailussa. Ministeriön vuoden 2008 aikana laatimia ensimmäisiä maakohtaisia julkisuusdiplomatiaohjelmia toteutetaan ja niiden malleja ja käytäntöjä sovelletaan koko edustustoverkossa.

Kansallisen kulttuurivientiohjelman täytäntöönpanoa jatketaan ja ohjelmaa kehitetään edelleen. Ministeriö toimii kulttuurivientiohjelman ulkomaisena asiantuntijaverkostona ja yhteyksien edistäjänä. Tavoitteena on kulttuuriviennin nostaminen muiden vientialojen rinnalle vahvistamaan Suomen kuvaa huippuosaamisen ja -kulttuurin maana.

Mediayhteyksiä luodaan ja pidetään yllä pitkällä tähtäimellä mm. jatkamalla nuorille toimittajille suunnattua Suomi-kurssia (Foreign Correspondents Programme) sekä toteuttamalla julkisuusdiplomatiaohjelmien osana kohdennettuja ja Suomen kansainvälisen viestinnän kannalta tärkeisiin ajankohtaisteemoihin liittyviä toimittajavierailuja.

Ulkoministeriö tukee Suomen vahvuuksien ja erikoisosaamisen hyödyntämistä kehitysyhteistyössä. Keskitytään Suomen ydinvahvuusalueisiin ja selkeytetään tältä pohjalta suomalaisten ja muiden toimijoiden välistä työnjakoa monenkeskisessä, EU- ja kahdenvälisessä yhteistyössä.

Vaikuttavuuden arviointi: Vaikuttavuutta arvioidaan sen mukaan, kuinka ulkoministeriön toimenpiteet ovat edesauttaneet suomalaisten yritysten markkinoillepääsyä ja kansainvälistymistä, suomalaisen osaamisen käyttöä ja vahvistaneet yritysten toimintamahdollisuuksia ulkomailla, edesauttaneet kehitysmaiden integroitumista osaksi kansainvälistä kauppajärjestelmää sekä lisänneet Suomen tunnettuutta ja myönteistä imagoa maailmalla.

Tulostavoitteet 2009 - 2012	Tavoitetaso ja mittarit
Monenkeskisen kauppajärjestelmän vahvis-	WTO:n säännönmukaisen toiminnan ja

<p>tuminen ja Maailman kauppajärjestön neuvottelukierroksen päättäminen Suomen intressien mukaisesti.</p>	<p>riitojenratkaisujärjestelmän vahvistuminen ja kauppaneuvottelukierroksen päättäminen suunnitellusti, sekä tärkeimpien WTO:n ulkopuolella olevien maiden liittyminen järjestöön.</p> <p>Kuinka hyvin Suomen kannat ovat toteutuneet EUn kannassa ja sitä kautta myötävaikuttaminen WTO:n vahvistumiseen ja WTO-neuvottelujen lopputulokseen.</p>
<p>Venäjän WTO-jäsenyyden toteutuminen Suomen intressit huomioon ottaen.</p>	<p>Liittymispöytäkirjan sitoumuskirjaukset.</p>
<p>Suomen kannalta tarkoituksenmukaiset EU:n kahdenväliset ja alueelliset kauppasopimukset.</p>	<p>Neuvottelukumppaneiden valinta; vapaakauppasopimusten sisältö WTO+. Monenkeskistä järjestelmää sisällöllisesti tukevien alueellisten kauppajärjestelyjen saavuttaminen.</p>
<p>EUn kilpailukykyyn kehittäminen yhteisen kauppapolitiikan keinoin.</p>	<p>Kilpailukykyäkökulman parempi huomioiminen EUn päätöksenteossa (pätöksenteon sisällössä, kauppapoliittisten instrumenttien käytössä ja uudistamisessa). Markkinoillepääsyedellytysten (vienti ja tuonti) ja kauppapoliittisten instrumenttien kehittäminen kilpailukykyä edistäväksi.</p>
<p>Tuloksekas VKE-työ</p>	<p>Selvitetyt kaupanestetaukset; VKE-työn suotuisa vaikutus ulkoiseen toiminta- ja sääntely-ympäristöön; elinkeinoelämän intressien mukaisen tuontikaupan edistyminen, ml. kehitysmaatuonti. Edellä mainittujen tavoitteiden kasvu.</p>
<p>Suomen maakuvan vahvistaminen, julkisuusdiplomatian maaohjelmien toteuttaminen, kulttuuriviennin kehittäminen, sekä Suomen tunnettuuden, vahvuuksien ja erikoisosaamisen hyödyntäminen.</p>	<p>Kulttuuriviennin lisääntyminen, edustustojen julkisuusdiplomatitapahtumien määrä ja laatu, Suomen esiintyminen kansainvälisessä julkisuudessa, mediakatsaukset.</p>
<p>Kehitysmaihin suunnattu kauppaa tukeva apu ja taloudellinen yhteistyö edistävät kohdemaiden täyttä integraatiota osaksi monenkeskistä järjestelmää.</p>	<p>Avun oikeanlainen kohdentuminen, taloudellisen yhteistyön sisältö ja painotukset, erityis- ja erilliskohtelu ei jää pysyväksi.</p> <p>Taloudellisia kumppanuussopimuksia koskevissa neuvotteluissa Suomelle tärkeiden asioiden edistyminen (Environmental Protection Agency, EPA; kansainväliset rahoituslaitokset, IFI).</p>

2.5. Avoin ja palveleva ulkoministeriö

Ulkoministeriö tiivistää yhteistyötään kansalaisyhteiskunnan ja taloudellisten toimijoiden kanssa lisäämällä avoimuutta ja kehittämällä uudenlaisia kumppanuuksia. Ulkoministeriö tuottaa ja jakaa yhteiskunnan ja sidosryhmiensä kannalta merkityksellistä ja hyödyllistä tietoa.

Ulkoministeriö tarjoaa Suomen viranomaispalveluja maailmalla. Ulkoministeriö helpottaa suomalaisten asiointia sekä turvallista liikkumista ja elämistä ulkomailla. Ulkoministeriö auttaa nopeasti, tehokkaasti ja asiantuntevasti hätään joutuneita suomalaisia.

Käytännön toiminnassa tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että:

- asiakaspalvelun laatua kehitetään
- kansalais- ja muuta julkista viestintää kehitetään
- edustustoverkkoa kehitetään

Suomalaisten liikkuminen ja kansainvälistyminen aiheuttaa kasvavia vaatimuksia konsuli-palveluille. Konsulitapauksiin liittyvä julkinen mielenkiinto ja haasteet tiedottamiselle lisääntyvät. Kehittyvä ja syvenevä EU:n kriisi- ja konsuliyhteistyö parantaa palveluita erityisesti kolmansissa maissa. Myös pohjoismainen yhteistyö on entistä tärkeämpää.

Konsulipalveluja kehitetään asiakaspalautteen perusteella asiakkaiden tarpeita paremmin vastaaviksi. Palvelujen tärkeysjärjestystä tarkastellaan ja ei-välttämättömistä tehtävistä pyritään luopumaan. Palveluja kriisitilanteissa kehitetään järjestelmällisesti, ja avustustehtäviin sekä kansainvälisiin perheoikeudellisiin kysymyksiin kiinnitetään erityistä huomiota. EU:n ja Pohjoismaiden konsuliyhteistyötä ja kriisivalmiusyhteistyötä tiivistetään suomalaisten etujen mukaisesti. Konsulipalveluja koskevaa tiedottamista kehitetään asiakasläh-töisesti. Konsulipalvelujen laatujärjestelmän kehittämistä jatketaan asiakaspalvelun laadun takaamiseksi.

Tavoitteena on myös maahantulo-, passi- ja legalisointiasioiden luotettava ja sujuva käsittely sekä laadukas asiakaspalvelu. Tarkoituksena on kehittää uusia ratkaisuja palvelujen tason säilyttämiseksi. Tietotekniset uudistukset EU:n ja kansallisella tasolla, erityisesti biometriikka, tehostavat tietojenvaihtoa ja yhteistyötä jäsenmaiden välillä laittoman maahantulon ehkäisemiseksi. Yhteistyö kotimaan viranomaisten kanssa edellyttää ministeriöltä mukautumista vireillä olevaan maahanmuuttoasioiden uudelleenorganisointiin ja yhteistyötä kaikkien toimijoiden kanssa.

Ulkoasiainhallinnon ulkoista ja sisäistä viestintää kehitetään edelleen. Tavoitteena on että viestintä palvelee asiakkaita tehokkaasti ja luotettavasti. Suomalaisten EU:n toiminnan ja hallituksen EU-politiikan ymmärtämystä edistetään.

Hallitusohjelman mukaisesti ulkoministeriö osallistuu tietoyhteiskunnan rakentamiseen. Tavoitteena on ulkoasiainhallinnon tehtävien ja toiminnan tunnetuksi tekeminen verkko-viestinnän välityksellä. Ministeriö jatkaa edelleen verkkoviestinnän kehittämisen kärjessä. Ministeriön verkkoviestinnän koordinaation ja sähköisten palveluiden kehittämiseksi laaditaan sähköisten palveluiden strategia, joka toimeenpannaan suunnittelukauden aikana. Ulkoministeriö kehittää verkkotiedotuspalvelujaan mm. laatimalla jatkuvasti ylläpidettäviä maatiedostoja kansalaisten käyttöön.

Ulkoministeriön protokollatoiminnot tukevat operatiivisia toimintoja vastaamalla vierailujen nuotopuolen moitteettomasta hoidosta. Ministeriö palvelee suomalaista yhteiskuntaa neuvomalla protokollaan liittyvissä kysymyksissä asiantuntevasti ja nopeasti.

Ulkoasiainhallinnon edustustoverkko on kansallisten etujemme ulkovartijana poikkeuksellisen tärkeässä asemassa. Sen tuottama lisäarvo maan poliittiselle johdolle, koko valtionhallinnolle ja Suomen elinkeinoelämälle on kiistaton. Edustustoverkko käsittää tällä hetkellä noin sata ulkomaanedustuksen toimipistettä. Edustustoverkon laajentuminen on valtaosin katettu ilman resurssien lisäyksiä. Kehitys on johtanut tilanteeseen, jossa Suomella on kokoonsa nähden suhteellisen laaja, mutta varsin ohuesti resursoitu edustustoverkko.

Muutokset kansainvälisessä toimintaympäristössä sekä kotimaisten toimijoiden kasvava kansainvälinen toiminta edellyttävät edustustoverkon kattavuuden painotusten ja resursoinnin kriittistä arviointia. Hallitusohjelman mukaisesti ulkoministeriö selvittää vuoden 2008 aikana Suomen edustautumisen maailmalla ottaen huomioon niin kansalaisten, yrityselämän kuin valtiovallankin tarpeet.

Edustustoverkkoa kehitettäessä tulee ottaa huomioon seuraavat peruseriaatteet:

- Edustustoverkon kattavuus ja edustustojen resurssit on määriteltävä Suomen, suomalaisen yhteiskunnan sekä suomalaisen talouselämän kulloistenkin tarpeiden mukaan. Edustustoverkon laajuudessa ja edustustojen voimavaroissa on otettava huomioon lainsäädännöstä aiheutuvien tehtävien lisäksi hallitusohjelman, hallituksen strategia-asiakirjojen, ministeriön strategian ja toimintasuunnitelmien mukaiset tavoitteet.
- Edustustoverkko ei ole staattinen kokonaisuus, vaan se on jatkuvan seurannan ja kehittämisen kohteena; on kyettävä painopisteiden tarkistuksiin toimintaympäristön muutosten edellyttämällä tavalla.
- Edustustoverkon kehittämisessä on otettava huomioon kulloisetkin hallituksen ja eduskunnan määrittelemät taloudelliset reunaehdot. Ulkoasiainhallinnossa ei ole erikseen resursseja ministeriötä ja ulkomaanedustusta varten, vaan resurssien käyttöä on tarkasteltava yhtenä kokonaisuutena. Tällöin on otettava huomioon myös toiminnan vaikuttavuus ja tuottavuus.
- Edustustoverkon laajuutta ja miehitystä on tarkasteltava myös alueellisesta näkökulmasta.
- Edustustodelegoinnin avulla edustustojen toimintaa tullaan edelleen kehittämään ja tehostamaan siten, että edustustoilla on mahdollisuus omatoimisesti ministeriön strategian antamien suuntaviivojen pohjalta määrittellä oman toimintansa painopisteet ja toteuttaa niitä mahdollisimman itsenäisesti.
- Riittävien kansalaispalvelujen turvaaminen on asetettava etusijalle; poikkeus- ja hätätilanteissa on muistettava myös matkustusasiakirjat.
- Kevennetyn hallinnon edustustomallia on pilotoitu vuodesta 2007 lähtien ja mallin laajentamisesta päätetään kokeilun tulosten perusteella. Kevennetyssä edustustossa, jonka päällikkönä voi toimia myös lähetystöneuvos, toiminta tapahtuu tarkoin rajatuin henkilöstöresurssein selkeästi määritellyillä painopistealueilla. Lisäksi jatketaan suunnittelua ja toimeenpanoa EU:n ja pohjoismaisen sekä Baltian maiden kanssa tehtävän edustustoyhteistyön tehostamiseksi.

Vaikuttavuuden arviointi: Vaikuttavuutta arvioidaan erityisesti ulkoministeriön palveluja käyttävien näkökulmasta ja palautteesta. Tämän lisäksi mielipidetiedustelujen tuottamat tulokset, verkkosivujen käyttäjätutkimukset sekä kansalaisjärjestöjen ja muiden sidosryhmien arviot ulkoministeriön toiminnasta muodostavat perustan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden arvioinnille.

Tulostavoitteet 2009 - 2012	Tavoitetaso ja mittarit
Kansalaispalveluiden ml. konsulipalveluiden laadun kehittäminen sekä maahantuloasiat. Nopeat, tehokkaat ja asiantuntevat konsulipalvelut.	Asiakaspalaute. Asiantunteva, oikea ja määräaikojen puitteissa tapahtuva hakemusten käsittely ja päätöksenteko.

	Verkkosivujen toimivuus kriisitiedotuksessa.
Verkkoviestinnän kehittäminen ml. kansalaispalveluiden tunnetuksi tekeminen.	Verkkoviestinnän osuus tiedonvälityksessä lisääntyy. Ennakoiva kansalaispalvelu.
Sidosryhmäyhteistyön määrän ja laadun parantaminen.	Ministeriön julkisuuskuva; mediabarometrit. Asiakaspalaute.
Edustustoverkon kehittäminen Suomen etujen ja toimintaympäristön kehityksen mukaisesti sekä vuonna 2008 valmistuvan edustautumisselvityksen linjausten mukaisesti.	Edustautumisselvityksen linjausten toimeenpano.

3. Toiminnallinen tuloksellisuus

3.1. Organisaation ja toiminnan ohjauksen kehittäminen

Ministeriön johtamista kehitetään suunnittelukaudella ministeriön strategian pohjalta siten, että se voi painopiste- ja resurssilinjauksia tehdessään yhä paremmin ottaa huomioon ministeriön tehtäväkentän moninaisuuden, jakaantumisen lähes sataan toimipisteeseen maailmalla sekä tarpeen reagoida nopeasti kansainvälisen tilanteen muutoksiin.

Ulkoministeriön organisaation kehittämistyössä hyödynnetään vuonna 2007 tehdyn ulkoasiainministeriön organisaation kehittämishankeen loppuraportin havaintoja. Organisaation kehittämiseen liittyvät päätökset tehdään vuoden 2008 alussa ja uudistukset viedään läpi siten, että uudistettu organisaatio voi aloittaa toimintansa 1.9.2008.

Uudistuksen tavoitteena on parantaa organisaation johdettavuutta sekä vahvistaa ministeriön strategista johtamisotetta. Samalla vahvistetaan politiikkajohdonmukaisuutta ja ministeriön toiminnan poliittista ohjausta. Uudistuksissa korostetaan myös tuottavuutta, vaikuttavuutta ja asiakasnäkökulmaa. Organisaatiouudistuksella pyritään myös organisaation joustavuuden kohentamiseen sekä henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin varmistamiseen.

Rakenteellisten uudistusten pääpaino on johtajärjestelmän ja politiikkakoordinaation kehittämässä. Linjaorganisaation malli säilytetään, mutta kaikille yhteiset sisäiset tukipalvelut erotetaan organisaatorakenteesta. Samalla pyritään korostamaan ulkoministeriön ulkoisten palvelujen tehostamista eriyttämällä ne muista ydintehtävistä. Ministeriön organisaatorakennetta kehitettäessä otetaan huomioon tuottavuusohjelman tavoitteet.

Ministeriön tulosoajasta ja kustannuslaskentaa kehitetään tavoitteena luoda ohjausvaikutukseltaan tehokkaita käytäntöjä, jotka vahvistavat asetettujen tulostavoitteiden saavuttamista sekä tavoitteiden ja resursoinnin yhteyttä ja näin varmistavat strategian toteutumista hallinnonalalla sekä toiminnan johdonmukaisuutta ja vaikuttavuutta. Lähtökohtana on strategian käytännön toimeenpano vuosittaisten tulossopimusten avulla. Tulossopimus toimii toiminnan ja budjettisuunnittelun vuositason perustana.

3.2. Ulkoasiainhallinnon tuottavuusohjelma

Valtionhallinnon tuottavuusohjelman tavoitteiden mukainen tuottavuuden kehittäminen ulkoasiainhallinnossa jatkuu suunnittelukaudella.

Vanhasen II hallitus jatkaa hallitusohjelman mukaisesti valtionhallinnon tuottavuusohjelman toteuttamista ja päättää kevään 2008 kehyspäätöksen yhteydessä uusista toimenpiteistä. Valtioneuvoston kehyspäätöksessä 25.5.2007 ulkoasiainhallinnolta edellytetään 133 henkilötyövuoden (htv) vähentämistä hallinnonalalta vuoteen 2011 mennessä.

Hallitusohjelman mukaista tuottavuusohjelmaa käsiteltiin hallituksen neuvottelussa 6.11.2007 sekä hallinnonalakohtaisia toimenpiteitä talouspoliittisen ministerivaliokunnan istunnossa 9.11.2007. Ulkoministeriön osalta uudeksi tuottavuusohjelmatavoitteeksi päätettiin 111 htv:n nettovähennykset vuoteen 2011 mennessä. Tuottavuustoimet ulkoministeriön hallinnonalalla jakautuvat seuraavasti:

1. Hallinnonalan ydintehtäviä vähennetään huomioonottaen organisaation kehittämistyön tarjoamat mahdollisuudet ministeriön Helsingin toiminnoissa sekä edustautumisselvityksen linjaukset ulkomaan edustustoissa. (Yhteensä -42 htv)
2. Kehitysyhteistyön hallinnointia tehostetaan siten, että kehitysyhteistyövarojen kasvusta huolimatta hallintotehtävät voidaan hoitaa niin, että henkilöstö kasvaa enintään 15 htv:llä vuodesta 2007 lähtien. (+33 htv toteutunut 2006 - 2007 ja enintään +15 htv myöhemmin)
3. Ulkoasiainhallinnon hallinto-, palvelu- ja tukitoimintoja sekä kiinteistöhallintoa kehitetään keskittämällä, uudelleenorganisoimalla ja muilla tehostamistoimenpiteillä vuoden 2006 alkaen. (-67 htv) Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut hankitaan palvelukeskuksesta vuodesta 2009 alkaen (-50 htv, josta ulkomaan edustustojen osuus -30 htv ja ministeriön osuus -20 htv) (Yhteensä -117 htv)

Ulkoministeriön vuoden 2007 kehyspäätöksessä ollutta 133 htv:n tavoitetta on nostettu hallituksen ministerivaliokunnan päätöksellä 159 henkilötyövuoteen perusteena vuosina 2006 ja 2007 tehdyt kehitysyhteistyöhallinnon 33 htv:n rekrytoinnit. Osana tuottavuusohjelman henkilöstövähennyksiä ulkoministeriön toimintamenoja on vähennetty yhteensä 1,5 milj. eurolla vuoteen 2011 mennessä.

Ministeriö ei näe mahdolliseksi vuosien 2006 ja 2007 kehitysyhteistyöhallinnon 33 htv:n rekrytointien sisällyttämistä osaksi ministeriön tuottavuustavoitetta ja lähtee siitä, että kehitysyhteistyöhallinnon vahvistukset luetaan tuottavuusohjelman ulkopuolelle.

EU:n ulkosuhdehallinnon tehtävät on määritelty yleisellä tasolla joulukuussa 2007 allekirjoitetussa Lissabonin sopimuksessa. Tarkempi toimenkuva täsmentyy sopimuksen täytäntöönpanoon valmistautumisen myötä. Valittava järjestelmä sisältänee rotaation jossakin muodossa. Aivan alustavien arvioiden mukaan on päädytty siihen, että Suomen osalta olisi mahdollisuus saada 5 - 30 paikkaa riippuen siitä, kuinka iso hallinnosta tulee ja ovatko EU:n edustustot mukana. Ulkoministeriö lähtee siitä, että ulkosuhdehallinnon vaatimien resurssien osalta ministeriön tuottavuusohjelman tavoitteita pitää voida tarkistaa vastaavalla henkilölisäyksellä vähentäen.

Ulkoasiainhallinnon tuottavuusohjelma vuosiksi 2006 - 2011 koostuu useista erillisistä hankkeista, joilla eri tavoin pyritään lisäämään ministeriön ja edustustojen tukitoimintojen tuottavuutta:

Organisaatorakenteen kehittäminen ja päällekkäisyyksien karsinta

Ulkoministeriön organisaation kehittämistyössä hyödynnetään vuonna 2007 tehdyn ulkoasiainministeriön organisaation kehittämishankkeen loppuraportin havaintoja. Organisaation kehittämiseen liittyvät päätökset tehdään vuoden 2008 alussa ja tavoitteena on että uudistettu organisaatio voi aloittaa toimintansa 1.9.2008. Yhtenä näkökulmana uudistuksessa on tuottavuuden korostaminen ja organisaatiota kehitettäessä otetaan huomioon tuottavuusohjelman tavoitteet.

Palvelukeskushanke

Valtioneuvoston 23.3.2006 tekemän päätöksen mukaisesti valtionhallintoon perustetaan jo perustetut palvelukeskukset mukaan lukien viisi talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskusta, jotka muodostavat yhtenäisin periaattein toimivan verkoston. Ulkoministeriö on päättänyt organisoida talous- ja henkilöstöhallintonsa tehtävät valtionhallinnon palvelukeskustoimintamallin mukaisella tavalla vuoden 2009 alkuun mennessä. Tässä tarkoituksessa ulkoministeriö on perustanut elokuussa 2006 palvelukeskushankkeen, jonka selviytyksen perusteella ulkoministeriön johto on päättänyt, että ulkoministeriön hallinnonala siirtyy vuoden 2009 alusta palvelukeskusasiakkuuteen Puolustushallinnon palvelukeskukseen Hämeenlinnaan.

Palvelukeskusmallin avulla varmistetaan osaltaan se, että talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävistä voidaan vähentää henkilöstöä 50 henkilötyövuotta (20 htv ministeriöstä ja 30 htv edustustoista) vuoteen 2011 mennessä. Hankkeessa noudatetaan valtionhallintotasoisia linjauksia henkilöstön asemasta organisaation muutostilanteissa. Muutoshallinta on keskeisessä asemassa hankkeen toteutuksessa, ja hanketta viedään läpi tiiviissä yhteistyössä henkilöstön ja henkilöstöjärjestöjen kanssa. Henkilöstö sitoutetaan hankkeen työryhmiin ja kaikilla osallistujilla on mahdollisuus etupainotteisesti vaikuttaaärkevien työyhdistelmien, oikea-aikaisen prosessoinnin ja tavoitteita tukevien työvälineiden suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Tavoitteena palvelukeskushankkeessa on nykyaikaisten työmenetelmien ja yhdenmu-kaisten työskentelytapojen käyttöönotto paikallisolosuhteet huomioiden, tyytyväinen motivoitunut henkilöstö monipuolisissa työtehtävissä hankkeen päätyttyä, työn tasapuolinen jakaantuminen tulevaisuudessa, ydintehtävien ammattitaitoisien suorittamisen takaamiseksi taloushallinto-osaamisen ylläpidon ja kehittämisen säilyttäminen ulkoasiainhallinnossa sekä toimiva ja hallinnonala hyödyttävä palvelukeskuskumppanuus.

Hankkeen aikana luodaan edustustojen taloushallintovastaavien sekä ministeriön tulosityksiköiden talous-, palkka- ja matkahallintotehtäviä hoitavien henkilöiden uudet tehtäväkuvat sekä työnjako palvelukeskuksen ja ministeriön välillä. Henkilöstön toimenkuvia, vahvuuksia ja sijoittumisista työstetään yhdessä henkilöstösuunnittelun kanssa. Suunnittelukauden aikana talous-, palkkahallinto- ja matkahallintojärjestelmiä kehitetään valtionhallinnon Kieku-palvelukeskusperiaatteiden mukaisesti.

Tietopalvelun kehittäminen

Tiedon hallinta on avainasemassa kehitettäessä ulkoasiainhallinnon toimintaa ja palveluja. Sähköiset asiakirja- ja arkistojärjestelmät muodostavat ulkoasiainhallinnon tärkeimmän tietovarannon. Tiedon saatavuuden, jäljitettävyyden ja oikeellisuuden hallinnan kehittäminen tulee olemaan keskeistä suunnittelukaudella. Tietopalvelujen omistamien ja ylläpitämien asiakirja-, kirjasto- ja asianhallintajärjestelmien kehittämistyön tuloksena tiedonkäsittely automatisoituu, nopeutuu, systematisoituu ja muuttuu entistä laadukkaammaksi. Hyödyt näkyvät tuottavuuden lisääntymisenä paitsi ministeriön ja edustustojen tietopalvelutyössä, myös järjestelmiä käyttävien virkamiesten toiminnassa.

Tavoitteena suunnittelukaudella on erityisesti:

- asiakirjahallinnon sähköisen käsittelyn tehostaminen ja sähköinen asianhallinta (ml. virkakorttien käyttöönoton laajentaminen)
- langaton mobiilikäytön hallinta, tukeminen ja turvallisuuden takaaminen kustannustehokkaasti
- uuden kansallisen viisumijärjestelmän käyttöönoton turvaaminen
- Schengen viisumijärjestelmän suunnittelu ja käyttöönotto
- varmistaa edustustoverkon riittävä tietoliikennekapasiteetti osana ministeriön hallinto- ja tukipalvelujen tehostamista sekä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamista ml. tarvittavan viestintäteknologian ylläpitäminen.

Kiinteistöhallinnon kehittämishanke

Kiinteistöjen ylläpito käsittää kaikki toimenpiteet, joiden tarkoituksena kiinteistön kunnan, arvon, käytettävyyden ja koettavuuden säilyttäminen tai parantaminen. Peruskorjauksella kiinteistön kunto palautetaan uutta vastaavaksi ilman merkittäviä tilamuutoksia tai laatu-tason kohottamista. Perusparannuksella nostetaan kiinteistön toiminnallista ja teknistä laatutasoa ja perusparannus kohottaa kiinteistön käytettävyyttä ja alkuperäistä arvoa.

Toimitilojen kunnossapito käsittää kertaluonteiset, pitkäköin aikavälein toistuvat kiinteistöjen ylläpidon toimenpiteet, joilla säilytetään kiinteistössä halutut olot ja käytettävyys. Vuosikorjauksessa kootaan kunnossapitotehtäviä suoritettavaksi yhtenä kokonaisuutena. Toimitilojen hoito käsittää säännölliset ja lyhyehköin aikavälein toistuvat tehtävät, joilla ylläpidetään kiinteistössä halutut olot.

Toiminnan ohjaamiseksi laaditaan ministeriön budjettisuunnittelua tukemaan vähintään suunnittelukauden kattava yksityiskohtainen kiinteistöohjelma, jossa määritellään suunnittelukauden toiminnan painopisteet ja niistä aiheutuvat kustannukset ja muut toimenpiteet. Kiinteistöohjelman tulee perustua kiinteistökohtaisiin hoitosuunnitelmiin ja kiinteistöjen kuntokartoitukseen. Kiinteistöohjelma valmistuu kevään 2008 aikana.

Ministeriön kiinteistöyksikön edellytyksiä kustannusseurannan toteuttamiseen myös kiinteistökohtaisesti parannetaan ajanmukaisten tietoteknisten välineiden avulla. Lisäksi huolehditaan siitä, että kiinteistöyksikössä on riittävä kiinteistötalouden ja kustannusseurannan asiantuntemus.

Tulostavoitteet 2009 - 2012	Tavoitetaso ja mittarit
Henkilötyövuositehostuminen osana ulkoasianhallinnon tuottavuusohjelmaa	Htv-vähentyminen talous-, palkka- ja matkahallinnon tehtävissä -50 htv 2011 mennessä
Työnjaon sopiminen palvelukeskus / ministeriö	Työnjako sopimusliitteenä 2008 loppuun mennessä (kyllä/valmisteilla/ei)
Tehokas muutoshallinta tukee hankkeen tavoitteiden saavuttamista	Työterveyslaitoksen muutoskyselyn (toteutetaan 2 x vuodessa. Tuloksien keskiarvo < 50% eri mieltä

4. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Ministeriön strategiaan kytkeytyvä henkilöstöstrategia 2005 – 2010 linjaa suuntaviivat ulkoasiainhallinnon henkilöstöpolitiikalle. Henkilöstöstrategian mukaisesti ulkoasiainhallinnolla tulee olla palveluksessaan

- oikein mitoitettu ja kohdennettu
- ammattitaitoinen ja kehittyvä

- motivoitunut, sitoutunut ja työssään hyvinvoiva henkilöstö.

Suomen ikärakenteen muutos ja tästä julkiselle sektorille syntyvät sopeutumistarpeet ovat haaste myös ulkoasiainhallinnolle. Henkilöstön ikääntyminen ja toisaalta keskimääräisen eläkeiän nousu valtion eläkeuudistuksen myötä edellyttävät henkilöstön parempaa motivointia ja jatkuvaa sitouttamista. Uuden eläkelain tarjoaman eläkkeelle siirtymisajankohdan valinnanvapauden yhdessä henkilöstöstrategiassa määriteltyjen kehittämistoimien kanssa ennakoidaan nostavan suunnittelukaudella ulkoasiainhallinnon keskimääräistä eläköitymisikä.

Kilpailu osaavasta työvoimasta kovenee ja ulkoministeriön on kehitettävä kilpailukykyään työnantajana kokonaisvaltaisesti. Vain hyvänä työnantajana ministeriö voi houkutellessa korkeatasoista työvoimaa palvelukseensa ja säilyttää asemansa kansainvälisten suhteiden johtavana osajana. Tavoitteena on monipuolinen ja vaihteleva työura, jossa tehtävien vaatavuus ja oma osaaminen heijastuu positiivisesti palkkaukseen ja työssä viihtyvyyteen.

Suunnittelukauden keskeisiä tavoitteita on strategialähtöisen henkilöstösuunnittelun ja henkilöstövoimavarojen johtamisen tehostaminen. Tavoiteltaessa korkeampaa tuottavuutta koko henkilöstön osaamisen ylläpito ja kehittäminen korostuvat. Ministeriön tulee kyetä entistä joustavammin kohdentamaan henkilöstöresurssejaan ja kehittämään osaamista ministeriön strategiasta johdettujen tulostavoitteiden edellyttämällä tavalla.

Ulkoasiainhallinnon johtamisen laatua ryhdytään arvioimaan säännöllisesti ja johtamisesta saatu palaute otetaan huomioon nimitysvalmistelussa tuleviin esimiestehtäviin. Valtion henkilöstöpoliittisen periaatepäätöksen mukaisesti ministeriössä kiinnitetään huomiota henkilöstön tasa-arvoiseen hakeutumiseen ministeriön päällikkö/esimiestason tehtäviin.

Ministeriön palkkauspolitiikan tavoitteena on tukea hallinnonalan tuloksellista toimintaa, olla kannustava ja oikeudenmukainen sekä parantaa ministeriön kilpailukykyä työnantajana. Palkkauspolitiikassa lähtökohtana on ministeriön sisäisten palkkaussuhteiden oikeellisuus. Samalla on huolehdittava hallinnonalan ulkoisesta palkkakilpailukykyä. Suunnittelukauden tavoitteena on korjata ulkoasiainhallinnon palkkauksen jälkeensä jääneisyttä muihin ministeriöihin nähden.

Edustuston päälliköiden tehtävien vaatavuuteen perustuva palkkausjärjestelmä astuu voimaan vaiheittain ja on toiminnassa täysimääräisenä 2009. Ministeriön ylimmän johdon palkkausjärjestelmän kehittäminen tapahtuu osana valtionhallinnon johdon palkkausjärjestelmien kehittämistä. Uusittujen palkkausjärjestelmien ulkopuolelle edelleen jäävien henkilöstöryhmien, kuten erilaisissa määräaikaisissa erityisasiantuntijatehtävissä toimivien sekä työsopimussuhteisten palkkausta uudistetaan hyödyntäen soveltuvin osin UPJ:n periaatteita ja näistä saatuja kokemuksia. Asemamaasta palkattujen palkkausta kehitetään tavoitteena yhtenäisiä periaatteita noudattava ja motivoiva palkkausjärjestelmä.

Toimiva, henkilöstön ja heidän perheittensä tarpeet riittävästi huomioon ottava ulkomaanedustuksen korvausjärjestelmä on välttämätön edellytys ulkoasiainhallinnon henkilöstön pysyvyyden ja siirtovalmiuden sekä viime kädessä hallinnonalan toimintakyvyn säilyttämiseksi. Parhaan mahdollisen henkilöstön rekrytoimiseksi ja ulkoasiainhallinnossa pysyvyyden turvaamiseksi on huolehdittava siitä, että korvausjärjestelmä kattaa perheelle ulkomailla koituvat lisäkustannukset ja on riittävän joustava soveltuakseen erilaisiin yksilöllisiin tarpeisiin ja perheolosuhteisiin. Tältä pohjalta jatketaan lokakuussa 2006 voimaan tulleen ulkomaanedustuksen korvausuudistuksen kehittämistä.

Koulutustoiminnalle asetettavat tavoitteet määritellään henkilöstön osaamistasojen mukaan ja koulutusta kohdennetaan entistä tarkemmin vastaamaan selkeästi määriteltyihin osaamistarpeisiin. Tärkeätä on varmistaa, että vanhemman henkilöstön osaaminen voidaan välittää nuoremmille. Henkilöstön ammattitaitoa kehitetään myös ottamalla käyttöön

monimuotoisia ja osallistavia opetusmenetelmiä. Verkkokoulutusta hyödynnetään enenevässä määrin edustustojen kouluttautumismahdollisuuksien parantamiseksi. Kehitysyhteistyömäärärahojen kasvun myötä ulkoasiainhallinnon kehityspoliittisen osaamisen kehittäminen kuuluu suunnittelukaudella ministeriön painopisteisiin ja on keskeinen osa kehitysyhteistyöhallinnon vahvistamista.

Ministeriö osallistuu valtiokonttorin Kaiku-työhyvinvointiohjelmaan, jonka suuntaisesti toteutetaan työhyvinvoinnista laadittu ministeriötä ja edustustoja koskeva ohjelma. Työhyvinvoinnin lisääminen ja henkilöstön jaksamisen turvaaminen toteutetaan henkilöstön omaan työnhallintaan liittyvien hyvien käytäntöjen avulla.

Henkilöstöpolitiikan onnistumista ja henkilöstöstrategian vaikuttavuutta arvioidaan mm. työtyytyväisyysbarometrin tulosten pohjalta. Suunnittelukaudella henkilöstöstrategia uudistetaan vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön uusia haasteita.

Tulostavoitteet 2009 - 2012	Tavoitetaso ja mittarit
Ulkoista palkkakilpailukykyä lisätään siten, että saavutetaan ministeriöiden keskitaso. Ulkoasiainhallinnon erityispiirteiden huomioon ottamisen varmistaminen uudessa VPJ:ssa.	Toteutettu n. 10 % korotus suunnittelukaudella vrt. vuoden 2007 palkkatasoon (korotus 2 % vuosi). Erityispiirteet otettu huomioon
UE-korvausjärjestelmän jatkokehittäminen eduskunnan antamien linjausten mukaan tuottavuutta lisäämään ja UE-palvelussuhteen ehtojen kehittäminen	Kehitystyö valmis
Asemamaasta palkatun henkilöstön henkilöstöpoliittisten linjausten tarkistaminen, normin uudistaminen ja palkkausjärjestelmän kehittäminen.	Työ valmis.
Työtyytyväisyysbarometrin käsittelymallin kehittäminen ja käyttöönotto ulkoasiainhallinnossa. Työn ja muun elämän yhteensovittamisen edistäminen huomioiden perhetilanteiden moninaisuus ja kriisitilanteet.	Malli valmis ja käytössä työyksiköissä. Työtyytyväisyys noussut työtyytyväisyysbarometrin mukaan.

5. Suunnittelukauden määrärahat

5.1. Ulkoministeriön määrärahat suunnittelukaudella

Valtioneuvosto päätti 25.5.2007 ministeriöitä koskevista menokehyksistä vuosille 2008 - 2011. Ministeriö on sisällyttänyt toiminta- ja taloussuunnitelmaansa 2009 - 2012 perussuunnitelmatasoon valtioneuvoston päätöksen mukaisen menokehyspäätöksen sekä hallituksen vuoden 2008 talousarvioesityksen. Liitteessä 1 on esitetty momenttikohtaiset määrärahatarpeet suunnittelukaudella. Perussuunnitelmasta poikkeava määrärahatarve on ministeriön strategian pohjalta arvioitu ja erikseen perusteltu luvuissa 5.2 - 5.7.

Määrärahatarve suunnittelukaudella on seuraava:

	2009	2010	2011	2012
Perussuunnitelma	1 156 785 000	1 221 124 000	1 327 182 000	1 442 182 000
Suunnittelukauden määrärahatarve	1 297 321 000	1 274 432 000	1 497 043 000	1 543 041 000
Määrärahatarpeen ja perussuunnitelman ero	55 536 000	68 308 000	84 861 000	100 859 000

Ministeriön suunnittelukauden määrärahatarpeissa korostuu ministeriön palkkakilpailukyvyn parantaminen, Venäjän edustustojen paikalta palkattujen viisumivirkailijoiden työsuhteen muutos, hallitusohjelman linjausten mukainen sotilaallinen ja siviilikriisinhallinta, kehitysyhteistyömäärärahojen kasvu ja Finnfundin osakepääoman korottaminen. Ulkoministeriö sitoutuu sektoritutkimuksen neuvottelukunnan koordinoimien hankkeiden rahoitukseen momenteilta 24.01.01 Ulkoasiainhallinnon toimintamenot ja 24.30.66 Varsinainen kehitysyhteistyö neuvottelukunnassa sovitun kehyksen mukaisesti. Rahoitus järjestetään käyttämällä sitomattomia tutkimusmäärärahoja ja sektoritutkimuslaitosten tulosoajasta.

Suunnittelukauden määrärahoissa ei ole otettu huomioon syksyllä 2007 tehdyn valtionhallinnon ensi sopimuskauden virka- ja työehtosopimusratkaisusta johtuvia lisäyksiä vaan ulkoministeriö lähtee siitä että ne valmistellaan keskitetysti valtiovarainministeriössä.

5.2. Ulkoasiainhallinnon toimintameno määrärahat (24.01.01)

Toimintamenojen perussuunnitelmatasona ulkoministeriö pitää toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuoden 2008 talousarvioesitystä ja hallituksen kehyspäätökseen 25.5.2007 sisällytettyä tuottavuusohjelman mukaista vähennystä. Ministeriö katsoo, ettei sen lisätyt tuottavuustavoitteet (159 htv vuosina 2006 - 2011) ja vuoden 2011 jälkeisten tuottavuustoimenpiteiden (23 htv vuosina 2012 - 2016) perusteella tule vähentää ministeriön toimintameno määrärahoja suunnittelukaudella. Suunnittelukauden määrärahat näin mitoitettuna ovat n. 189 milj. euroa vuosittain.

Toimintamenojen perussuunnitelmataso on vuosina 2009 - 2012:

24.01.01	2009	2010	2011	2012
VN:n kehyspäätös 25.5.2007	186 865 000	186 705 000	186 617 000	186 617 000
+ siirto mom. 28.20.02 (TA08)	460 000	460 000	460 000	460 000
+ kehitysyhteistyöhallinnon vahvistaminen (TA08)	2 400 000	2 400 000	2 400 000	2 400 000
Yhteensä	189 725 000	189 565 000	189 477 000	189 477 000

Toimintameno määrärahoihin kohdistuu menopaineita mm. palkkakilpailukyvyn parantamisen, Venäjän edustustojen paikalta palkattujen viisumivirkailijoiden työsuhteen muutoksen, Schengen-viisumijärjestelmän käyttöönoton, asemamaasta palkatun henkilöstön palkankorotusten yms. menojen osalta. Suunnittelukaudella Suomi pyrkii YK:n turvallisuusneuvoston jäseneksi, mistä aiheutuu lisämenoja ministeriölle. Tässä toiminta- ja taloussuunnitelmassa ei voida vielä tarkasti arvioida kampanjan kokonaiskustannuksia ja ministeriö tulee palaamaan niihin seuraavissa toiminta- ja taloussuunnitelmissaan sekä talousarvioissaan kustannusten tarkennuttua.

Ulkoministeriö on laatinut toiminta- ja taloussuunnitelmansa joulukuun 2007 tilikurssiin. Euron vahvistuminen US-dollarin suhteen on osaltaan vähentänyt toimintameno määrärahan menopaineita. **Euron kurssin mahdollisesti heikentyessä nykyisestä tasostaan**

ministeriön toimintamäärärahakehystä tulee voida tarkistaa ylöspäin vuoden 2009 talousarvioehdotuksen laadinnan yhteydessä.

Vuodelta 2007 ministeriö arvioi vuodelle 2008 siirtyvän 18,7 milj. euroa. Suunnittelukauden loppua kohden siirtyvän määrärahan arvioidaan vähentyvän merkittävästi ja tulevan käytetyksi loppuun suunnittelukauden lopussa. Toimintamenojen (24.01.01), siirtyneen määrärahan, käytettävissä olevan määrärahan ja seuraavalle vuodelle siirtyvän määrärahan määrä on esitetty alla olevassa taulukossa. Taulukosta ilmenee määrärahan käyttö vuosina 2003 - 2006, arvio vuosien 2007 ja 2008 määrärahan käytöstä sekä arvio vuosien 2009 - 2012 määrärahatarpeesta (milj. euroa).

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
240101	153,3	171,8	177,4	182,4	188,6	195,4	189,7	189,6	189,5	189,5
siirtynyt	9,6	12,2	11,0	5,8	11,6	18,7	17,4	15,4	11,8	6,7
käytettävissä	160,1	184,0	188,4	188,2	200,2	214,1	207,1	205,0	201,3	196,2
siirto seur. vuodelle	12,2	11,0	5,8	11,6	18,7	17,4	15,4	11,8	6,7	0,2
käyttö	150,7	173,0	182,6	176,6	181,5	196,7	191,7	193,2	194,6	196,0

Toimintamäärärahaan nettoutetut tulot vuosina 2003 - 2012 (milj. euroa):

Tulot	2003	2004	2005	2006	2007*	2008*	2009	2010	2011	2012
240101	20,4	18,6	19,9	25,2	30,0	30,0	28,0	28,0	28,0	28,0

* arvio

Viisumien käsittelymaksut määräytyvät Euroopan unionin säännösten mukaisesti. Euroopan unionin neuvosto on tehnyt päätöksen (2006/440/EY), jonka mukaan viisumihakemuksen käsittelyn hallinnollisista kuluista peritään hakijalta maksuna 60 euroa (pl. viisumihelpotussopimukset kuten Venäjä). Suomi otti päätöksen mukaisesti käyttöön uuden käsittelymaksun 1.1.2007 lukien. Maksullisen toiminnan tulojen arvioidaan kasvavan viisumimaksun muutoksen ja varsinkin Venäjän alueella lisääntyneen kysynnän vuoksi.

5.3. Varsinainen kehitysyhteistyö (24.30.66)

Ministeriön kehitysyhteistyömäärärahojen määrärahatarve, euroa (kiinteään vuoden 2007 hintaan):

	2009	2010	2011	2012
24.30.66 Varsinainen kehitysyhteistyö	788 722 000	867 694 000	991 447 000	1 136 935 000

Suomen hallitus on sitoutunut kasvattamaan kehitysyhteistyömäärärahoja 0,51 % osuuteen bruttokansantulosta (BKTL) vuoteen 2010 ja 0,70 % BKTL-tasolle vuoteen 2015 mennessä. EU:n kollektiivinen kehitysyhteistyötavoite on 0,56 % BKTL:sta vuoteen 2010 mennessä ministerineuvoston vuonna 2005 tekemän päätöksen mukaisesti. Lisäksi EU on sitoutunut siihen, että vähintään puolet kehitysyhteistyömäärärahojen kasvusta ohjataan Afrikkaan. Tässä toiminta- ja taloussuunnitelmassa esitettyjen kehysten pohjana on 0,51 % BKTL-osuuden saavuttaminen vuonna 2010. Vuonna 2008 kehitysyhteistyömäärärahojen tason arvioidaan nousevan 0,44 prosenttiin BKTL:sta. Kasvun ennakoitaan jatkuvan siten, että vuonna 2009 saavutetaan 0,49 %, vuonna 2011 noin 0,55 % ja vuonna 2012 noin 0,59 % BKTL-osuus.

Hallitusohjelman määrällisiin ja laadullisiin vaatimuksiin vastaaminen edellyttää hallinnon vahvistamista. Hallitus ohjaa siihen kasvavista kehitysyhteistyömäärärahoista osan (enintään 5 %), jota voidaan käyttää toiminnan laadun varmistamiseen henkilöstöä tarvittaessa

lisäämällä. Henkilöstön lisäystarpeet voidaan kuitenkin minimoida ministeriön käynnistämien ja toteuttamien valtion tuottavuusohjelma mukaisten kehittämishankkeiden ansiosta.

5.4. Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy:n) osakepääoman korottaminen (24.30.88)

Finnfund, Teollisen yhteistyön rahasto Oy, on suomalainen pitkäaikaista riskirahoitusta tarjoava kehitysrahoitusyhtiö, jonka toimintaa säätelee erillinen Finnfund-laki (291/79). Finnfund edistää kehitysmaiden taloudellista, sosiaalista ja ympäristöllistä kehitystä rahoittamalla niissä itsekannattavasti vastuullista yksityistä yritystoimintaa. Yhtiö ei jaa osinkoa vaan kierrättää tuottoja ja palautuvan rahoituksen uusiin hankkeisiin. Finnfundin omistajia ovat Suomen valtio 79,9 %, Finnvera 20 % sekä Elinkeinoelämän keskusliitto EK 0,1 %. Valtio-omistajuutta Finnfundin osalta hoitaa ulkoministeriö.

Finnfundilla on hyvin tärkeä rooli kehitysrahoituksessa, koska se (i) toimii markkinoilla, joilla ei ole vielä riittävästi riskirahoitusta tarjolla; (ii) tarjoaa kärsivällistä rahaa pitkäaikaisille hankkeille, (iii) tarjoaa keskeisen rahoituslähteen kansainvälistymisestä kiinnostuneille suomalaisille pk-yrityksille, (iv) katalysoi muuta kansainvälistä kehitysrahoitusta ja myös kaupallista rahoitusta kehitysmaihin; ja (v) tukee vain hankkeita, joilla on positiivisia kehitys- ja ympäristövaikutuksia. Viimeisten vuosien aikana se on onnistunut hyvin perustehtävässään eli luomaan kehitysvaikutuksia edistämällä investointeja kannattavaan liiketoimintaan erityisesti matalatuloisissa ja alemman keskitulotason kehitysmaissa. Selvästi yli kaksi kolmasosaa uusista sitoumuksista ja yli 90 prosenttia riskinotosta on viime vuosina kohdistunut alemman keskitulon tai sitä köyhempiin maihin.

Viimeisen viiden vuoden aikana rahoitettavien hankkeiden lukumäärä on kaksinkertaistunut ja sijoituspäätösten arvo kolminkertaistunut. Näin nopea sijoitusomaisuuden kasvu on ollut mahdollista vain lisäämällä lainanottoa. Tilanteessa, jossa valtio-omistaja ei ole sijoittanut yhtiöön uutta pääomaa, yhtiön vakavaraisuus on heikentynyt vaikka kannattavuus on pysynyt hyvänä. Yhtiön omavaraisuusaste on kahdessa vuodessa laskenut 75 prosentista 57 prosenttiin. Samana aikana rahoitusvelat ovat kasvaneet 27 milj. eurosta 69 milj. euroon. Myös maksuvalmius on heikentynyt. Vuoden 2006 lopussa likviditeetti oli 29 milj. euroa, joka vastaa runsaan puolen vuoden maksatuksia.

Yhtenä pääsyyntä heikentyneeseen vakavaraisuuteen ja maksuvalmiuteen on oman pääoman niukkuus. Vuoden 2006 lopussa yhtiön oma pääoma oli 92,3 milj. euroa ja osakepääoma 53,8 milj. euroa. Finnfundin osakepääomaa korotettiin 1990-luvulla viisi kertaa; viimeksi v. 1996. Korotusten yhteismäärä oli noin 32,5 milj. euroa. Yhtiön oma pääoma on kasvanut viimeisen kymmenen vuoden aikana parantuneen kannattavuuden myötä; voitot on siirretty pääomataseeseen erillisenä eränä (kumulatiivisesti 29 milj. euroa). Tästä huolimatta se on nyt Euroopan heikoimmin pääomitettu ja velkaisin kehitysrahoittaja suhteessa toimintansa laatuun ja laajuuteen. Pohjoismaista Tanskan kehitysrahoittaja on perinteisesti ollut erittäin vahvasti pääomitettu. Norjan kehitysrahoittajaa pääomitetaan vuosittain n. 60 miljoonalla eurolla. Ruotsissa päätettiin viime vuonna Swedfundin pääoman korottamisesta noin sadalla miljoonalla eurolla kolmen vuoden kuluessa.

Vuoden 2008 talousarviossa Finnfundin osakepääoman korottamiseen on osoitettu 15 milj. euron määräraha; vastaava summa on vähennetty momentin 24.30.66 Varsinainen kehitysyhteistyö määrärahoista. Samalla menettelyllä on tarkoitus nostaa Finnfundin osakepääomaa 15 milj. euroa vuosittain vuosina 2009 - 2011. Finnfundin osakepääomaa korotettaisiin näin yhteensä 60 milj. eurolla vuosina 2008 - 2011 vähentämällä vastaava summa varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahoista.

Ministeriön määrärahatarve Finnfundin osakepääoman korottamiseen, euroa (kiinteään vuoden 2007 hintaan):

	2009	2010	2011
24.30.88 Finnfundin osakepääoman korottaminen	15 000 000	15 000 000	15 000 000

5.5. Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (24.99.21)

Sotilaallisen kriisinhallintaan kohdistettavien määrärahojen mitoituksen ja suunnittelun perustana on ollut turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon sekä hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittisen valiokunnan linjaukset. Tämän mukaisesti perinteiseen sotilaalliseen kriisinhallintaan osallistutaan vähintään nykytasolla.

Suunnittelukauden määrärahat on mitoitettu sotilaallisen kriisinhallinnan joukkojen ja osastojen vahvuuksien ja tehtävävaatimusten mukaisesti, ottaen huomioon ne kriisinhallintaoperaatiot, joihin Suomi todennäköisesti tulee osallistumaan ja ne EU:n taisteluosastot, joihin Suomi osallistuu suunnittelukaudella. Suomen Afganistanin kriisinhallintaoperaation menoihin on sisällytetty OMLT-toiminnan menot, jotka vuonna 2008 ovat arviolta 1,1 milj. euroa. EU:n Tshad-operaation on tässä toiminta- ja taloussuunnitelmassa arvioitu toteutuvan vuoden 2008 aikana; mahdollista on että operaatio jatkuu vielä helmikuun 2009 loppuun. Momenttien varalla olo -kohtaan on suunniteltu osuus ensin EU:n taisteluosastojen mahdollisen operaation lähdön varalta sekä loput mahdollisten uusien kriisinhallintaoperaatioiden tai jo käynnissä olevien operaatioiden jatkoon ja ylläpitäviin lisämenoihin.

Alla olevassa taulukossa esitetään ulkoministeriön ja puolustusministeriön yhteinen kehusehdotus operaatiokohtaisesti eriteltynä. Kummallekin hallinnonalalle on varattu varalla -kohtaan määrärahat operaatioiden kustannusten suhteessa.

Kohde (1 000 euroa)	2008	2009	2010	2011	2012
Momentti 24.99.21 Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (UM)	56 381	55 094	55 094	55 094	55 094
01. EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusmenot - Ruotsi-johtoinen osasto (220) - Varallaolokorvaus 6 kk	2 838 2 592 246		9 981	5 069	3 343
- Nopean toiminnan joukon (2 x EUBG) koulutus/valmiusajan menot (2 x 200) - Varallaolokorvaus 6 kk			9 981	4 535 534	
02. AMIS II-operaation menot, Sudan (1)	105	96	96	96	96
03. Liberian kriisinhallintaoperaation menot (2)	212	193	193	193	193
04. Kosovon kriisinhallintaoperaation menot (350-450)	25 020	25 894	20 020	20 020	20 020
05. Yhteiset menot - kriisinhallintakoulutus sekä muut kurssikustannukset yms.	2 775	1 983	1 983	1 983	1 983
06. Bosnia-Hertsegovinan kriisinhallintajoukon menot (55)	4 152	3 917			
07. Sudanin kriisinhallintajoukon menot, YKSOS (2)	213	192	192	192	192
08. Afganistanin kriisinhallintajoukon menot (110)	9 724	9 296	9 296	9 296	9 296
11. Libanonin kriisinhallintajoukon menot (1)	42				
13. EU:n Tshadin ja Keski-Afrikan kriisinhallintaoperaation menot (60)	3 000				
09. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin tai uusiin operaatioihin - kohdennettu mahdollisen nopean toiminnan joukkojen operaatiokuluihin	9 276 5 800	13 523	13 333	18 245 10 051	23 314
Momentti 27.30.20 Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (PLM)	48 228	49 515	49 515	49 515	49 515
01. Kosovon kriisinhallintaoperaation menot 350-450)	13 708	12 600	9 800	9 800	9 800
02. Bosnia-Hertsegovinan kriisinhallintaoperaation menot (55)	2 477	2 477			
03. Sotilastarkkailijatoiminnan menot (29)	2 757	2 344	2 344	2 344	2 344
04. Afganistanin kriisinhallintaoperaation menot (110)	8 800	8 228	8 228	8 228	8 228
05. Sudanin kriisinhallintaoperaation menot (2)	35	35	35	35	35
06. Liberian kriisinhallintaoperaation menot (2)	35	35	35	35	35
07. Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot - kurssikustannukset - SALIS-sopimus - rokotus- ja asustekustannukset - EU:n taisteluosastojen materiaalihankinnat - MCCE jäsenyys	1 417 665 752 400	2 546 665 752	2 546 665 752 800 310	1 437 665 752	685 665
		20		20	20
08. Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
09. EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusajan palkkaus-, muutto- ja asumismenot sekä siirtokorvaukset	2 200		8 180	6 672	
10. Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	2 250				
11. AMIS II-operaation menot (1)	20	20	20	20	20
12. Suomen Tshadin ja Keski-Afrikan kriisinhallintajoukon menot - arvio	5 000				
20. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin tai uusiin operaatioihin - Kohdennettu mahdollisiin nopean toiminnan joukkojen operaatiokuluihin	3 529 4 275	16 340	12 327	14 945 10 255	22 369
LISÄTARVE	12 300	7 800	2 900	6 800	2 300
07. Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot/ SAC-sopimus	12 300	3 800	2 900	2 800	2 300
08. Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma		4 000		4 000	

5.6. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (24.99.22)

Hallitusohjelma asettaa tavoitteeksi laajentaa Suomen osallistumista siviilikriisinhallintaan. Käytännössä vahvistaminen edellyttää sekä siviilikriisinhallintaoperaatioihin osallistuvan henkilöstön että siviilikriisinhallintamäärärahojen kasvua. Myös valtioneuvoston vuoden 2004 turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa on linjattu Suomen kehittävän ja laajentavan siviilikriisinhallintaosallistumistaan.

Suomen kannalta keskeisin toimija on Euroopan unioni, jonka ensimmäinen siviilikriisinhallintaoperaatio käynnistyi vuonna 2003. Tämän jälkeen EU on lyhyessä ajassa kehittänyt merkittäväksi tekijäksi siviilikriisinhallinnan alalla; tarve unionin toiminnan lisäämiseen kasvaa lähivuosina edelleen. EU:lla on parhaillaan käynnissä tai valmisteilla 11 siviilikriisinhallinnan operaatiota tai tukitoimintaa. Suomella on siviiliasiantuntijoita yhtä lukuun ottamatta kaikissa operaatioissa. Tämän lisäksi olemme asettaneet asiantuntijoita myös YK:n ja Etyjin kenttämissioiden käyttöön sekä EU:n että kansainvälisten järjestöjen sihteeristöihin. Lisäksi osallistumme vaalitarkkailutoimintaan vuosittain noin 30 hengellä. Vuositasolla puhumme noin 100 asiantuntijan lähettämisestä erilaisiin tehtäviin. Suomi on toiminut eturintamassa siviilikriisinhallinnan kehittämiseksi.

Siviilikriisinhallinta on tärkeä keino EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan vahvistamisessa, mikä on Suomen EU-politiikan keskeisiä tavoitteita. Siviilikriisinhallinnan lisäämisellä on jäsenmaiden kansalaisten laaja tuki. Operaatioista on tulossa monialaisempia; usealla operaatioalueella - Bosnia ja Hertsegovina, Kosovo, Afganistan - toimii toisiaan tukien sekä siviili- että sotilaslainsäätöjen yhteensovittaminen, tuleekin muuttamaan ja laajentamaan siviilikriisinhallinnan toimialaa. EU:n nopean toiminnan siviilivalmius (CRT), konfliktinesto ja konfliktinjälkeinen vakauttaminen ovat keskeinen osa siviilikriisinhallinnan toimikenttää lähivuosina. Samalla oikeusvaltiokehityksen ja siviilihallinnon tukemisen suhteellinen osuus operaatioista kasvaa. Operaatioiden neuvonta- ja koulutustehtävät tulevat korostumaan, mikä johtaa tarpeeseen rekrytoida korkeamman tason asiantuntijoita.

Kehyskauden 2009 - 2012 suurimmat haasteet tulevat olemaan Länsi-Balkan ja erityisesti Kosovo, jossa unioni valmistautuu käynnistämään vuonna 2008 laajan poliisi- ja oikeusvaltioprojektin, Afganistan, jossa unioni on käynnistänyt kesäkuussa 2007 mittavan poliisi- ja oikeusvaltioprojektin sekä Afrikan maat, ml. Sudan, jossa YK:n ja Afrikan Unionin (AU) hybridioperaation (UNAMID) mandaatti alkaa 1.1.2008. Operaatiot merkitsevät myös Suomen osalta merkittävää lisäystä osallistumiseen. Afganistanissa on tarkoitus vahvistaa Suomen siviilitoimintoja alueellisen jälleenrakennusryhmän ja sen alle mahdollisesti perustettavien pienryhmien puitteissa Mazar-e-Sharifin alueella. Keski-Aasian ja Etelä-Kaukasian poliittinen epävarmuus jatkuu ja saattaa johtaa uusien operaatioiden käynnistymiseen.

EU aikoo antaa vahvan panoksensa Annapolisin prosessin tukemiseksi. Lähi-idässä palestiinalaisalueilla unionilla on jo käynnissä kaksi operaatiota. EU aikoo laajentaa palestiinalaispoliisien kouluttamista. Suomen tarkoituksena on lisätä asiantuntija- ja muuta tukeaan operaatiolle. Irakin jälleenrakennuksen käynnistyessä tulee EU:n siviilikriisinhallintasektorin osuus siinä olemaan merkittävä. Afrikassa Euroopan unionin siviilikriisinhallintapanoksen odotetaan kasvavan.

Suomi osallistuu aktiivisesti EU:n siviilikriisinhallintatehtävien kehittämiseen, ja Suomella on eri aloilla asiantuntemusta, joka tulisi saada laajalti unionin käyttöön. Siviilikriisinhallinnan kehitystyö edellyttää myös parempaa valmiutta lähettää koulutettuja asiantuntijoita

operaatioihin ja operaatiokohtaiseen koulutukseen panostamista. Pyrkimyksenä on myös lisätä suomalaisten asiantuntijoiden nimittämistä merkittäviin siviilikriisinhallinnan johtotehtäviin järjestöihin ja operaatioihin.

Toiminnan suunnittelua vaikeuttaa kriisinhallinnan luonteeseen liittyvä ennakoimattomuus. Suunnittelukaudella voidaan aloittaa lyhyelläkin varoitusaajalla suuria operaatioita, joihin ei vielä budjetointivaiheessa lainkaan osattu varautua. Vuoden 2007 määrärahojen käytössä on jouduttu ottamaan huomioon suunnitteilla oleva laaja operaatio Kosovossa. Määrärahoja on jäänyt käyttämättä Kosovon statusratkaisun lykkääntyessä ensi vuodelle. Vuoden 2008 talousarviossa on siviilikriisinhallinnan menoihin osoitettu 14 136 000 euroa. Määräraha on mitoitettu niin, että vuositasolla siviilikriisinhallintaan voidaan osallistua noin 100 henkilön panoksella, lisäksi vaalitarkkailijoita lähetetään 30 - 50 henkilöä. Vuoden 2008 aikana vaalitarkkailijoiden lukumäärää kasvatetaan merkittävästi Suomen Etyjpuheenjohtajuuskauden puitteissa. Suomen troikkakausi jatkuu vuonna 2009, jolloin on odotettavissa niin ikään lisääntyneitä tarvetta osoittaa runsaammin vaalitarkkailijoita Etyjin tarpeisiin.

Nopeassa tahdissa lisääntyneet operaatiot sekä maantieteellisen toimintakentän laajeneminen aiheuttavat paineita suomalaisten asiantuntijoiden lukumäärän nostamiselle ja sitä myötä siviilikriisinhallintatoiminnan kasvattamiseen suunnittelukaudelle 2009 - 2012. Jo nyt on ennakoitavissa, että siviilikriisinhallintaoperaatioihin osallistuvien määrä nousee selvästi suuremmaksi, jos Kosovon suunniteltu EU:n siviilioperaatio toteutuu ensi vuoden alkupuolella. Suomen osallistumisen kulut ovat vuositasolla arviolta 6 000 000 euroa.

Ministeriön määrärahatarve siviilikriisinhallintaan, euroa (kiinteään vuoden 2007 hintaan):

	2009	2010	2011	2012
24.99.22 Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan	16 000 000	17 000 000	18 000 000	19 000 000

5.7. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (24.99.66)

Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet momentille 24.99.66 kohdistuu suunnittelukaudella huomattavia paineita johtuen mm. YK:n rauhanturvamaksujen vaikeasti ennakoitavissa olevasta kehityksestä sekä kurssikehityksestä. Tässä toiminta- ja taloussuunnitelmassa on lähdetty valtioneuvoston 25.5.2007 tekemän kehyspäätöksen tasosta momentin mitoituksessa. YK-maksujen kasvaessa tai euron kurssin mahdollisesti heikentyessä nykyisestä tasostaan tulee momentin määrärahatarvetta voida tarkistaa ylöspäin vuoden 2009 talousarvioehdotuksen laadinnan yhteydessä.

- LIITTEET:
1. Ulkoasiainhallinnon suunnittelukauden 2009 - 2012 määrärahatarve
  2. Ulkoasiainhallinnon tuottavuusohjelman seuranta
  3. Ulkoasiainhallinnon investointihankkeet
  4. Ehdotus kehyspäätöstekstiksi